

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

Кваліфікаційна робота магістра

на тему

**«АКТУАЛІЗАЦІЯ СУГЕСТИВНОЇ ФУНКЦІЇ МЕТАФОРИ В
АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ РОМАНАХ ПРО ВАМПІРІВ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0352-2а-ф- з
спеціальності 035 Філологія спеціалізації
035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно),
перша – англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Дем'янченко Анастасія Сергіївна
Керівник д.ф.н., професор Козлова Т.О.
Рецензент д.ф.н., професор Пиходько Г. І.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології та лінгводидактики
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
Освітньо-професійна програма Мова і література (англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 2023 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
ДЕМ'ЯНЧЕНКО АНАСТАСІЇ СЕРГІЙВНИ
(прізвище, ім'я, по батькові)**

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проєкту) «Актуалізація сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів». Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту) Козлова Тетяна Олегівна, д.ф.н., професор затверджені наказом ЗНУ від «11» квітня 2023 року № 516-с.
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проєкту) 04 березня 2024 р.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проєкту): теоретичні розробки присвячені теорії метафори та її сугестивній функції.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1) здійснити огляд теоретичних джерел; 2) розглянути еволюцію значення метафори від традиційного до сучасного бачення; 3) окреслити функції метафори; 4) проаналізувати прояви сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів.

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис і дата Завдання видав	Підпис і дата Завдання прийняв
Вступ	Козлова Т. О., д.ф.н., професор	01.11.2023	01.11.2023
Розділ 1	Козлова Т. О., д.ф.н., професор	01.12.2023	01.12.2023
Розділ 2	Козлова Т. О., д.ф.н., професор	01.02.2024	10.02.2024
Висновки	Козлова Т. О., д.ф.н., професор	10.02.2024	20.02.2024

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

6. Дата видачі завдання 02.10.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	Жовтень 2023	Виконано
2	Добір фактичного матеріалу	Жовтень 2023	Виконано
3	Написання вступу	Листопад 2023	Виконано
4	Написання теоретичного розділу	Грудень 2023	Виконано
5	Написання практичного розділу	Лютий 2024	Виконано
6	Формулювання висновків	Лютий 2024	Виконано
7	Проходження нормоконтролю	Березень 2024	Виконано
8	Одержання відгуку та рецензії	Березень 2024	Виконано
9	Захист	Березень 2024	Виконано

Автор несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату).

Магістрант _____ Дем'янченко А. С.

Керівник роботи _____ Козлова Т. О.

Нормоконтролер _____ Веремчук Е. О.

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 74 сторінки, 64 джерела.

Об’єкт дослідження становить метафора в англійськомовних романах про вампірів.

Мета: актуалізація сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення теорії метафори розроблені Дж. Лакоффом та М. Джонсоном. Сучасна наукова парадигма розглядає метафору як феномен когнітивної лінгвістики. Важливі питання присвячені природі метафори розробляли українські науковці: В. Аккурт, Т. Вознюк, О. Воробйова, А. Гризун, С. Гуцол, С. Жаботинська, М. Кочерган, Т. Космедова, Н. Ніконова, К. Паршак, І. Смушинська, А. Сухова, Д. Логвінова, О. Лисенко, О. Литвинко, О. Мельничук, О. Німенко та інші.

Отримані результати: проведене дослідження підтверджує гіпотезу про те, що метафора може виступати не лише художнім засобом, однак потужним когнітивним інструментом впливу, а сучасне бачення метафори ґрунтується на виконання нею сугестивної функції. Аналіз англійськомовних романів про вампірів засвідчив багатогранність проявів метафори завдяки мовленнєвим іменникам, фонетичним засобам, стійким виразам та фразеологізмам, синтаксично-конструктивним повторам. Встановлено, що сугестивна функція метафори в романах про вампірів спрямована на навіювання жаху та відчуття безпорадності читачів у містичній атмосфері.

Окремі результати дослідження представлено на Міжнародній науково-практичній конференції «Література, психологія, педагогіка у рамках взаємодії» у Горлівському інституті іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» 09.11.2023 р. (м. Дніпро); III Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених та студентів «Міждисциплінарні дослідження науки XXI століття» 01.12. 2023 р. (м. Київ).

Ключові слова: *метафори, сугестія, романи, вампіри, синтаксис, фонетика, лексико-семантичні повтори фразеологія, стійкі вирази*

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	6
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТАФОРИ	12
1.1 Традиційне та сучасне визначення метафори.....	12
1.2 Види метафор.....	17
1.3 Функції метафори.....	22
1.4 Методика дослідження сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів.....	25
РОЗДІЛ 2 СУГЕСТИВНА ФУНКЦІЯ МЕТАФОРИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ РОМАНАХ ПРО ВАМПІРІВ	33
2.1 Роль субстантивних та атрибутивних метафор у створенні образів вампірів.	33 43
2.2 Фонетичні засоби підсилення емоційно-оцінної функції метафор.....	43
2.3 Метафоричність фразеологізмів та її роль у романах про вампірів	49
2.4 Синтаксично-конструктивний повтор як засіб, підсилюючий сугестивність метафор.....	54
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
СПИСОК ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИХ ДЖЕРЕЛ	71
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	71
ДОДАТОК А	72

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

англ. м. – англійська мова

укр. м. – українська мова

пер. – переклад

ВСТУП

Проблема дослідження лінгвістичних засобів традиційно розглядається у нерозривній єдності з питанням функціонування метафори [Кочерган 1999; Смущинська 2000; Гризун 2007; Гуцол 2007; Вознюк 2008; Селіванова 2008; Логвінова 2017; Лисенко 2018; Сухова 2018; Хрін 2018; Литвинко 2020; Мельничук 2021; Аккурт 2019]. Як бачимо метафора залишається привабливим об'єктом сучасних наукових розвідок, що зумовлено виконання останньою сугестивної функції [Гризун 2007; Вознюк 2008; Тупиця 2012; Аккурт 2019; Ємельянова 2020; Кочерга, Вісич 2023; Шульженко 2023].

Про актуальність проблеми сугестивної спрямованості метафор свідчать глибокі теоретичні розробки зарубіжних прихильників теорії когнітивної лінгвістики [Lakoff, Johnson 1981; Ritchie 2006; Mendoza & Hernández 2011; Nguen 2015; Black 2019; Al-Hajaj 2019; Hills 2022]. Зауважимо, що на сучасному етапі розвитку філологічної науки проблема змісту, значення та функцій метафор розглядається у синергетичній єдності. Аналіз робіт з проблематики засвідчив, що достатньо глибоко розроблено питання історії метафори [Stambovsky 1998; Humar 2021; Portuese, Pallavidini 2022; Hills 2022]; класифікацій метафор [Gibbs 2008; O'Donoghue 2021], різновидів та напрямків міждисциплінарного впливу метафор [Barden 2004].

Останні вітчизняні розробки з проблематики зацікавлюють різноплановістю дослідницьких пошуків у контексті поезики, зокрема: О. П. Воробйова актуалізувала спектр проблематик когнітивної поезики [Воробйова 2021]; І. О. Воляннюк окреслила мовні метафори та її функції у поетичних творах [Воляннюк 2019]; Н. Г. Ніканова дослідила художній концепт [Ніканова 2012]. Разом з цим С. А. Жаботинська здійснила безпосереднє застосування положень теоретичної лінгвокогнітивної концепції сематико-лінгвальних мереж [Жаботинська 2019]; Т. А. Космеда актуалізувала окремі питання «Лінгвістики моди»: трендових національно маркованих метафор [Космеда 2023]; К. Д. Паршак дослідила семантико-

функційні характеристики концептуальної метафори в мові творів поетів-постмодерністів [Паршак, Калиновська 2021].

Проте поза належною увагою як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників залишається питання виконання метафорою сугестивної функції в літературі. Це пояснюється динамізмом та складністю цього напрямку, а також необхідністю опрацювання великої кількості наукових джерел присвячених цій проблематиці. Зауважимо, що найбільш цінними джерелами для дослідження сугестії є англійськомовні романи про вампірів. Це обумовлено декількома факторами: по-перше, специфіка жанру; по-друге, висока популярність; по-третє, значні перспективи розвитку. Отже, тематика виконання метафорою сугестивної функції в англійськомовних романах про вампірів є перспективним напрямом майбутніх наукових розробок.

Актуальність дослідження зумовлено необхідністю стимулювати науковий інтерес в контексті виконання метафорою сугестивної функції, що найбільш яскраво простежується в англійськомовних романах про вампірів. Як відомо романи про вампірів асоціюються із таємничістю та навіюванням жаху на читачів, проте слід більш уважно розглянути художні засоби, які допомагають досягти відповідного ефекту. Ця проблематика підкреслює важливий мовний контекст і культурологічний аспект, що впливають на сприйняття і інтерпретацію цього популярного літературного жанру.

Об'єкт дослідження становить метафора в англійськомовних романах про вампірів.

Предметом дослідження є сугестивна функція, яку виконує метафора в англійськомовних романах про вампірів.

Мета роботи полягає в актуалізації сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів.

Реалізація мети передбачає розв'язання комплексу **завдань**:

- представити традиційне та сучасне визначення метафори;
- розглянути види метафор відповідно до усталених підходів мовознавства;

- охарактеризувати функції, які виконує метафора в сучасній філології;
- розробити методику дослідження сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів;
- з'ясувати роль субстантивних та атрибутивних метафор у створенні образів вампірів;
- обґрунтувати емоційно-оцінну функцію метафори в англійськомовних романах про вампірів;
- продемонструвати метафоричність фразеологізмів та її роль в англійськомовних романах про вампірів;
- прослідкування застосування синтаксично-конструктивного повтору як засобу, підсилюючого сугестивність метафор.

Дослідження зумовило застосування комплексу **методів і методик**: *порівняльно-історичний метод* – для порівняння в історичній ретроспективі мовних фактів, а саме трансформацію традиційного визначення метафори як звичайного художнього засобу до сучасного потужного інструмента когнітивного впливу; *статистичний метод* – для виявлення лексико-семантичних одиниць сугестивності в англійськомовних романах про вампірів; *метод систематизації* – для точного і повного опису видів метафор; *методи суцільної вибірки та контекстологічного аналізу* – для інвентаризації та інтерпретації мовних одиниць сугестивності в англійськомовних романах про вампірів; *зіставний метод* – для з'ясування специфіки метафор через їх опис і зіставлення. Вважаємо, що зазначені методи є ефективними для досягнення поставленої мети і завдань.

Матеріал дослідження становить авторська картотека, що складається зі 100 одиниць виокремлених з англійськомовних романів про вампірів.

Джерела дослідження становлять наукові та публіцистичні статті, які дозволяють охарактеризувати феномен метафори, а також ілюстративний матеріал: англійськомовні літературні твори про вампірів, а саме романи: «Дракула» Брема Стокера [Stocker 1904]; «Інтерв'ю з вампіром» Енн Райс [Rice 1976], «Я – легенда» Річарда Меттісона [Matheson 2007], «Сутінкова

сага» [Мейєр 2007], «Вампір Варні або свято крові» Томаса Прескета [Preskett 2006].

Особистий внесок: розроблено послідовну методику аналізу сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів, цей аспект обумовлює наукову новизну цієї роботи.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що її результати спрямовані на поглиблення уявлення про особливості метафори не просто як риторичного прийому, а потужного когнітивного інструменту в англійськомовних романах. Робота є певним внеском у розвиток традиційних та новітніх галузей: порівняльно-історичне мовознавство, лінгвоконцептологія, лінгвокультурологія, лінгвосеміологія.

Практична цінність роботи полягає у можливості використання її результатів та ілюстративного матеріалу дослідження у викладанні курсів із загального мовознавства (розділи: «Мова і мислення», «Мова як семіотична система»), лексикології (розділи: «Морфологічна структура слова», «Стилістики англійської мови»). Крім цього ілюстративний матеріал дослідження та його аналіз може бути використаний при написанні навчально-методичних посібників науко-педагогічними працівниками, а також наукових робіт здобувачами вищої освіти різних освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження апробовано на двох заходах: 09.11.2023 р. на Міжнародній науково-практичній конференції «Література, психологія, педагогіка у рамках взаємодії» у Горлівському інституті іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Дніпро); 01.12.2023 р. на III Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених та студентів «Міждисциплінарні дослідження науки XXI століття» (м. Київ).

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань), джерел ілюстративного матеріалу романів (5 позицій). Загальний обсяг – 76 сторінок,

з них основний текст становить 56 сторінок. Результати роботи систематизовано в таблиці [Додаток А].

У **Вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його мету, завдання, об'єкт і предмет, охарактеризовано методи аналізу й фактичний матеріал, розкрито новизну, теоретичне й практичне значення одержаних результатів. У **першому розділі** «Загальнотеоретичні засади дослідження метафори» представлено еволюцію визначення метафори, розглянуто види та функції метафори, розроблено методичку дослідження сугестивної функції метафори в лексиці сучасної англійської мови. **Другий розділ** «**Втілення сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів**» містить детальний аналіз мовленнєвих іменників, фонетичних засобів, стійких виразів та фразеологізмів, а також синтаксично-конструктивних повторів. У **Висновках** підсумовано головні результати дослідження.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

МЕТАФОРИ

1.1 Традиційне та сучасне визначення метафори

Метафора у сучасному літературознавстві розглядається як потужний інструмент, що дозволяє письменникам передати глибокі ідеї та створювати виразні образи в текстах. З цього приводу науковець О. О. Селіванова зазначає, що «метафора є найпродуктивнішим креативним засобом збагачення мови, виявом мовної економії, семіотичною закономірністю, що виявляється у використанні знаків однієї концептуальної сфери на позначення іншої, уподібненої до неї в якомусь відношенні» [Селіванова 2008, с. 97].

Вона є одним з основних риторичних засобів, що дозволяє розширити можливості виразності та символіки в тексті. За допомогою метафори письменник може порівнювати або переносити властивості одного об'єкта на інший, створюючи нові шари значень. Це дозволяє читачам бачити явище з нового ракурсу і розуміти його зміст глибше. Разом цим слід відзначити, що сучасне визначення метафори відрізняється від традиційного, а тому пропонуємо звернутися до історичних витоків її становлення.

Ще з часів античності метафора як риторичний прийом та стилістична фігура мови привертала увагу низки вчених, філософів та ораторів, які розглядали її здебільшого у контексті риторики. Вітчизняні науковці стверджують, що класичним стало трактування метафори Аристотелем, який заклав основу порівняльної теорії, що розглядає метафору як імпліцитне порівняння метафоричного значення виразу з прямим, що ґрунтується на аналогії чи подібності [Шаля 2008, с. 303].

Стародавні філософи та ритори описували метафору як тимчасову зрозумілу зміну у вживанні загального терміна, зазвичай іменника або іменникового словосполучення. Д. Гілс вказує, що коли ми вдаємося до

прискіпливого аналізу метафори, то з першого погляду розуміємо, що вона використовується для вираження ідеї перенесення властивостей одного об'єкта з його звичного місця в нашій вербальній класифікаційній схемі на якийсь інше незвичне місце для особливих тимчасових експресивних цілей. Зарубіжні вчені стверджують, що для Аристотеля, образне переміщення вважалося метафорою незалежно від того, як саме пов'язані між собою звичний референт терміна і його спеціальний тимчасовий референт [Hills 2022].

Аристотель стверджував, що між метафорою і порівнянням «дуже мала різниця»: порівняння – це «метафора, що відрізняється лише додаванням слова, тому вона менш приємна, бо довша» [Aristotle 2020, с. 367]. Отже, в період Античності Аристотель започаткував розуміння метафори як фігури мови, в якій іменник або описове слово чи словосполучення переноситься на об'єкт або дію, відмінну від того, до якого воно буквально застосовується, але аналогічну йому. Зауважимо, що ця ідея філософа знайшла підтримку серед інших мислителів. Так, Квінтіліан в «Інституті ораторського мистецтва» визначає метафору як *similitudo brevior* [Quintilian 1922], а Цицерон пояснює призначення та функції метафори як інструмента, який допомагає зробити мову більш модною та переконливою [Cicero IV]. Потребує пояснення термін *similitudo brevior* (пер. на укр. м. «коротка подібність»). Мовознавиця С. Нуккоріні стверджує, що цей термін означає використання конкретного слова для передачі абстрактного значення без будь-якого елемента, що виражає порівняння [Nuccorini 1998, с. 149].

Усі ці характеристики допомагають виділити низку специфічних і вузькоспеціалізованих поглядів на метафору, які здебільшого передбачають те, що метафора є мовним явищем; використовується в літературних і риторичних цілях, щоб прикрасити мову або зробити її більш пронизливою; заснована на аналогії або схожості між порівнюваними об'єктами; і, нарешті, що її створення є навмисним вираженням ідей авторів [Portuese L. & Pallavidini M. 2020, с. 2].

Отже, метафори можуть бути ефективними інструментами для виразного висловлення почуттів, атмосфери та яскравих образів, які запам'ятовуються. Літературні твори, насичені метафорами, можуть бути більш багатими і більш змістовними. Вони допомагають авторам виразно артикулювати свої ідеї та враження, а читачам – краще розуміти і сприймати літературний твір. Метафори роблять мову більш кольоровою та образною, розширюють можливості творчого вираження і відкривають нові шляхи інтерпретації тексту.

Естетичній цінності художнього тексту сприяє унікальність метафори, яка полягає в її здатності збільшувати семантичний обсяг поняття, яке передається, та долучати до його розпізнання весь арсенал фонових знань адресата. Метафори містять тільки оригінальну інформацію та позбавлені тривіальності. Одним із критеріїв естетичної цінності тексту є те, що в тексті на кожному мовному рівні наявна така інформація, смисл якої може бути розкритим лише на більш високому рівні [Сухова 2018, с. 131].

У процесі розвитку людства поступово переосмислюється значення метафори. Наприклад, у XVII ст. люди називали метафору «*conceit*» (пер. на укр. м. «марнославство»). Слово «*metaphor*» грецького походження. Це слово буквально означає «*to carry across*» (пер. на укр. м. «перенести через»). Далі за доби Відродження сутнісні уявлення про метафору еволюціонували. Зарубіжні науковці (серед яких Дж. О'Донох'йо) вказують, що Т. Гоббс відносить «метафоричне вживання слів» до «зловживань мовою» [O'Donoghue J. 2021, с. 80].

У мовознавстві метафору розглядають у семасіологічному аспекті – як один з головних шляхів утворення переносного значення, зміни значень мовних одиниць і розвитку мовної семантики; в ономасіологічному – як один із загальних принципів номінації; у поетико-стилістичному – як один з тропів; у лінгво-філософському та етнолінгвістичному підходах – як когнітивний процес, спосіб світобачення; як спосіб моделювання світу і творення мовної картини світу [Енциклопедія 2004, с. 334]. Поряд з цим метафора є семантично

мотивованою, образною лексичною одиницею з переносним значенням. Як лексична одиниця метафора є лексико-семантичним варіантом лексеми [Німенко 2014, с. 55]. Науковець І. В. Хрін вказує, що мовленнєва метафора «походить» із конкретного контексту й завжди пов'язана з ним. Метафора подібна до загадки, але з тією відмінністю, що не підлягає декодуванню, вимагаючи визнання за собою нової реальності, побудованої за естетичними принципами [Хрін 2018, с. 23].

Заслуговує на увагу позиція М. П. Кочергана, який стверджує, що когнітивна лінгвістика як мовознавчий напрям розглядає метафори як результат когнітивної, тобто пізнавальної, діяльності, а когнітивні механізми та структури людської свідомості досліджує через мовні явища. Учений підкреслює, що цей напрямок досліджує моделі свідомості, пов'язані з процесами пізнання, з набуттям, виробленням, зберіганням, використанням, передаванням людиною знань, з репрезентацією знань і обробленням інформації, яка надходить до людини різними каналами, з переробленням знань, з прийняттям рішень, розумінням людської мови, логічним виведенням, аргументацією та з іншими видами пізнавальної діяльності [Кочерган 1999].

Для розуміння зв'язків між метафорою та когнітивною лінгвістикою вважаємо за потрібне звернутися до позиції науковиці Ставчук Н. В.. Учена вказує, що базовими поняттями когнітивної лінгвістики є поняття інформації та її обробки людським розумом, поняття структур знання та їхня репрезентація у свідомості особистості і мовних формах. Поряд із іншими науками, когнітивна лінгвістика намагається відповісти на питання про те, як організована свідомість людини, як людина пізнає світ, які відомості про світ стають знанням, як створюються ментальні простори [Ставчук 2018].

Можемо стверджувати, що метафора у когнітивній лінгвістиці розглядається як спосіб структурування нашого розуміння світу. Замість того, щоб бачити метафору просто як зв'язок між словами або фразами, когнітивні лінгвісти досліджують, як метафоричне порівняння допомагає людям уявляти

або розуміти абстрактні концепції через відтворення їх у більш конкретних термінах.

Як відзначає Жаботинська С. А. нині когнітивна лінгвістика має здобуток, який набуває прикладного значення. З'ясування природи зв'язку між мовними і концептуальними структурами дозволяє залучити останні до організації матеріалу, який засвоюється під час вивчення іноземної мови. При цьому реалізація вужчої мети, засвоєння мови, супроводжується реалізацією ширшої мети, набуття навичок структурування, упорядкування власне інформації [Жаботинська 2019, с. 25].

Когнітивні наукові погляди на метафору почали з'являтися у 70-х роках ХХ ст., і відтоді майже всі вони виникли завдяки роботам Макса Блека. Наприклад, найбільш відомою працею цього автора є «Models and metaphors: Studies in language and philosophy» [Black M. 1962]. Блек розглядав кілька різних когнітивних теорій метафори, найвідомішими з яких були теорія заміщення, теорія уподібнення та інтерактивна теорія [Ritchie L.D. 2006].

Дж. Лакофф і М. Джонсон запропонували розглядати метафору як концептуальну одиницю. Зокрема, у праці «Метафори, якими ми живемо» науковці відзначають, що метафора – це не лише питання мови, тобто просто слова. Вони стверджують, що, навпаки, процеси людського мислення є значною мірою метафоричними [Lakoff, Jonson 1981, с. 6]

Метафора – це спосіб мислення людей, який може конструювати різні світогляди та психологічне пізнання. Метафора – це когнітивний феномен, який може відображати спосіб мислення людей, суть якого полягає в розумінні та переживанні одного виду речей в термінах іншого [цит.за: Zhang, J. 2020 с. 344].

Науковиця Д. Трчкова вказує: «На відміну від теорій заміщення та порівняння, які розглядають метафору як щось екстраординарне та декоративне, когнітивна теорія наголошує на тому, що метафора є частиною звичайної, повсякденної мови. Набір конвенціональних метафоричних понять реалізується в мові, яку ми використовуємо щодня, щоб говорити про наш

досвід, включаючи абстрактні поняття, такі як любов і час. Метафора визначається як відображення структури з однієї концептуальної області, області-джерела, в іншу концептуальну область, область-ціль. Це відображення ґрунтується не на схожості між двома поняттями, як вважає порівняльна теорія метафори, а радше на співвідношенні нашого досвіду в цих двох сферах і нашої здатності структурувати одне поняття в термінах іншого». [Trčková D. 2014, с. 27].

Отже, ми проаналізували традиційний та новітній підхід до бачення метафори. За часів Античності метафора розглядалася виключно як риторичний засіб, що слугував засобом покращення тексту, надавав йому емоційного забарвлення. Поступовий розвиток науки і техніки засвідчив, що метафора може виступати не лише художнім засобом, однак потужним когнітивним інструментом впливу, а сучасне бачення метафори полягає у виконанні останньою вагомої когнітивної функції. Дж. Лакофф і М. Джонсон наголошували на концептуальній основі метафори, що полягає в її здатності розширювати наше розуміння світу, надавати значення ідеям та поняттям через асоціації з іншими об'єктами або явищами. Вона допомагає нам сприймати та інтерпретувати інформацію з нової перспективи, що може бути корисним в навчанні, роздумах та спілкуванні.

1.2 Види метафор

Метафори – це унікальні інструменти мовознавства. Дж. Лакофф і М. Джонсон стверджують, що, людські процеси мислення є значною мірою метафоричними. Саме це вони мають на увазі, коли говорять, що концептуальна система людини метафорично структурована і визначена [Lakoff, Johnson 1981, с. 7]. Однією з найважливіших переваг класифікації метафор є можливість осягнути їх зміст для здійснення профільних лінгвістичних досліджень. Разом з цим використання класифікації в процесі

ідентифікації допомагає аналітику враховувати різноманітні види метафор, включаючи ті, які можуть бути легко пропущені.

Класифікація метафор слугує інструментом для систематизації та аналізу літературних текстів, сприяючи глибшому розумінню їх структури, смислу та впливу на читачів або слухачів. Деякі класифікації метафор можуть бути специфічними для певних періодів літератури або культурних традицій. Вони допомагають досягнути, як метафори відображають соціокультурні аспекти того часу та місця. Класично, у літературі виділяють основні два види метафор: лінгвістичні та когнітивні.

Лінгвістична метафора – це вид метафори, що використовується для опису та пояснення мовних явищ і концепцій за допомогою виразів або слів, що мають первинне значення, але використовуються для передачі нового або абстрактного значення. Ця концепція була вперше розроблена Дж. Лакоффом і М. Джонсоном [Lakoff, Johnson 1981]. Лінгвістичні метафори використовуються для того, щоб пояснити складні або абстрактні поняття за допомогою більш зрозумілих або конкретних образів. Наприклад, метафора «час – це вода» використовується для того, щоб передати ідею, що час, обмежений і він може бути витрачений або втрачений. Ця метафора допомагає нам краще розуміти і уявляти концепцію часу. Лінгвістичні метафори не тільки сприяють поясненню складних ідей, але і впливають на наше сприйняття мови та культури в цілому, оскільки вони вбудовані у мову та її використання. Отже, лінгвістичні метафори розкривають важливу роль образного мислення та мови в нашому сприйнятті світу навколо нас.

Метафора є одиницею вторинної номінації, яка називає предмет чи явище дійсності, дає йому експресивну, емоційну, оцінну характеристику. Метафоричне перенесення може відбуватися на основі однієї чи декількох ознак, які входять до семантичної або смислової структури вихідного слова і є релевантними для процесу метафоризації. Ознаки подібності між двома явищами дійсності можуть мати різний характер. Номінативна метафора базується на ознаках зовнішньої подібності зіставляваних об'єктів. Основу

концептуальної та образної метафори становлять зазвичай не конкретні, реальні ознаки явищ, а ознаки ментального характеру [Німенко 2014 с. 55]. Вважається, що мовні метафори реалізують концептуальні метафори, тобто в основі мовної метафори лежить концептуальна метафора. Мовні висловлювання можуть мати як пряме (буквальне) значення, так і образне [Al-Najaj J. 2019, с. 85].

Теорія когнітивної метафори фокусується на тому, як метафори впливають на наше мислення і розуміння світу. Цей напрямок вказує на те, що метафори актуалізують наші концептуальні моделі та впливають на наше сприйняття реальності. Когнітивні метафори характеризують те, як ми використовуємо відомі концепти для розуміння абстрактних або конкретних ідей. Якщо безпосередньо звернутися до когнітивної (концептуальної) теорії метафори, то Дж. Лакофф і М. Джонсон визнають три основні типи метафор, що формують нашу концептуальну систему: структурні, орієнтаційні та онтологічні метафори [Мельничук 2021, с. 115].

Структурні метафори – це метафори, в яких одне поняття виражається в термінах іншого структурованого, чітко визначеного поняття, наприклад *Argument is war* [цит. за: Mendoza & Hernández 2011, с. 164]. Відзначимо, що структурні концептуальні метафори розглядаються Дж. Лакоффом і М. Джонсоном як найбільш чисельна група. У цьому типі концептуальної метафори складний і абстрактний досвід концептуалізується на основі простого і конкретного досвіду [цит. за: Nguyen 2015 с. 67]. Структурні метафори відносяться до тих понять, які розуміються і виражаються в термінах іншого добре структурованого поняття. Іншими словами, структурна метафора дає змогу мовцям зрозуміти цільову сферу застосування мовних одиниць.

Онтологічні метафори описують фізичні властивості об'єктів та діяльність (наприклад, *He put a lot of energy into his attack*), а також емоцію (наприклад, *He has fear*) [цит. за: Mendoza & Hernández 2011, с. 164]. Як зазначає О. Фролова досвід оперування матеріальними об'єктами створює

основу для широкого спектра різноманітних онтологічних метафор, які концептуалізують абстрактні категорії через окреслення їх кордонів у просторі як предметних сутностей або за допомогою персоніфікації. Отже, метафори цього типу демонструють розуміння досвіду людини в термінах об'єктів і субстанцій навколишнього світу, визначаючи обриси та фізичну природу абстрактних понять [Фролова с. 20].

Погоджуємося з тезою зарубіжної вченої Ву Нгуен про те, що концептуальна метафора «мислення – це машина», яка працює за принципом увімкнення та вимкнення. Машина може працювати з високою або низькою продуктивністю, може пошкоджуватися або іржавіти, може використовувати паливо. Концептуальна метафора «мислення – це крихка річ» також дозволяє нам говорити про толерантність до тиску людської психології [цит. за: Nguyen 2015, с. 69]. Отже, онтологічні метафори допомагають описувати події, дії та стани в яких перебуває автор тексту.

Орієнтаційні метафори – це метафори, в яких концепти просторово пов'язані один з одним (як у випадку *Happy is up/ Said is down/ I'm feeling up*). Цей тип метафори ґрунтується на нашому фізичному досвіді. Так, випрямлена поза зазвичай асоціюється з позитивними емоційними станами, тоді як опущена поза – зі смутком і депресією [цит. за: Mendoza & Hernández 2011, с. 164]. Орієнтаційна метафора по суті – це метафора, яке включає просторові зв'язки (наприклад, *вгору-вниз, всередині-зовні та передній-задній*). Орієнтаційна метафора (фігура мови, яка «організовує цілу систему понять відносно одне одного») є однією з трьох пересічних категорій концептуальних метафор, визначених Дж. Лакоффом і М. Джонсоном [цит. за: Nordquist 2023].

Науковці Мендоза і Германdez зазначають, що пізніше Дж. Лакофф додав образні метафори і переосмислив їх онтологію в термінах народної моделі природи під назвою «Great Chain of Being», яка визначає фізичні та поведінкові атрибути людей, тварин, рослин, природних об'єктів та артефактів. Прикладами таких метафор є *People are animals* (наприклад, *Achilles is a lion*),

People are plants (наприклад, *She is a tender rose*) та *People are machines* (наприклад, *My boss is a bulldozer*) [цит. за: Mendoza & Hernández 2011, с. 164].

Отже, класичною є класифікація метафор на структурні, онтологічні, орієнтаційні, однак поряд з цим українські філологи теж намагаються систематизувати метафори за різними ознаками.

Вітчизняні науковці класифікують метафори залежно від їх феноменологічних властивостей і функцій:

- за мовним рівнем – лексичні, фразеологічні та граматичні метафори;
- за стилістичним рівнем – індивідуально-стильові та загально-стильові;
- за структурою – прості та розгорнені;
- за подібністю – місце розташування, колір, зовнішній вигляд, фізіологічні та психологічні враження, подібність бажана, неіснуюча;
- за напрямками розвитку, тематикою – від живого до неживого, і навпаки від неживого до живого;
- за граматичними характеристиками – частини мови та синтаксичні особливості [Вознюк 2008, с. 397];
- за призначенням метафору поділяють на ідентифікаційну або індикативну – безпосереднє виокремлення позначуваного, предикативну – вказівка на ознаку, оцінно-експресивну – емотивна співвіднесеність, образно-естетичну або образну – є художнім засобом [Лисенко 2018 с. 27].

Отже, класифікація метафор розкриває їхню семантику та інтерпретацію, оскільки має важливий практичний аспект у комунікації. Розуміння видів метафор дозволяє спілкуватися більш ефективно та експресивно, оскільки метафори – це важливий інструмент як для письменників, так і для мовців при створенні образів, що запам'ятовуються. Вони допомагають розкрити глибину і багатогранність мови та мислення, а розуміння різних видів метафор і їхнє використання допомагають збагачувати комунікацію і поглиблювати сприйняття світу навколо нас. Застосування відповідних метафор може покращити сприйняття повідомлення та зробити його більш вражаючим.

Переконані, що найбільш важливим є поділ метафор, який здійснили Дж. Лакоффом і М. Джонсоном на структурні, орієнтаційні та онтологічні метафори, оскільки він відображає функціональне призначення метафори у тексті.

1.3 Функції метафори

Метафора – це один із способів збагачення мови. Це феномен, заснований на переносному вживанні слів і призначений орнаментувати художній текст та забезпечувати його вплив на адресата. Зазвичай, метафора виникає в той момент, коли необхідно сформувати нові образи і смисли. Науковець О. В. Олексенко стверджує, що дослідження цих механізмів уможлиблює кваліфікацію метафори як найбільш потужного лінгвоментального інструмента, за допомогою якого людина пізнає й оцінює позамовну дійсність. Метафора – це іманентна властивість мови, що забезпечує процес пізнання як постійну діяльність, як пошук істини [Олексенко 2015, с.73]. Слід зазначити, що визначення функції метафори вже давно є предметом наукових дебатів [Stambovsky 1998, с. 125].

Функції метафори – це основні напрямки впливу та зовнішнього прояву метафори як літературного засобу у лінгвістиці. Метафора виконує різноманітні завдання в мові та мовленні допомагаючи збагачувати текст, створювати образи і виразно передавати ідеї. Основні функції метафори включають: сприяння виразності, порівняння і асоціації, перенос значення, відображення абстрактних ідей, символізм, створення мовного багатства. Метафори, як моделі, мають евристичну функцію. Винахід метафори веде нас до глибших знань про те, що метафорично описується [Humar 2021, с. 5].

Англійська проза і поезія протягом століть оживлялася і збагачувалася завдяки використанню метафор. Метафора є великою досконалістю стилю, якщо її правильно використовувати; вона передає значення яскравіше і, як

правило, з відчуттям захоплення. Метафори, якщо ними вміло користуватися, є дуже ефективними і додають орнаменту, а головне – ясності та сили письму.

Метафора зазвичай є більш живим і приємним способом ілюстрації, ніж порівняння, оскільки вона більш сугестивна і залишає простір для приємної вправи розуму – виявлення точок схожості, що містяться в ній. Зарубіжний дослідник Марсель Х'юмер цитує Макса Блек, який підкреслював, що більш промовисто сказати, що метафора створює подібність, ніж сказати, що вона формулює якусь подібність, що існувала раніше [Humar 2021, с. 37].

Сучасні дослідження засвідчують той факт, що метафора у своєму статичному або динамічному вияві присутня на всіх етапах пізнавально-мовленнєвої діяльності людини, спрямованої на структурування дійсності й створення мовної картини. Така багаторівнева природа метафори визначається її поліфункційністю, а саме здатністю виконувати такі функції: номінативну (ідентифікаційну, класифікаційну) – давати індивідуальні назви або виступати номінацією якоїсь групи об'єктів; експресивну – апелювати до уяви; сугестивну – апелювати до інтуїції, тобто впливати на адресата; когнітивну – визначати спосіб мислення про світ або його фундаментальні частини, створювати уявлення про певний об'єкт або категорію об'єктів [Гуцол 2007 с. 111]. Метафори роблять мову більш виразною та емоційно насиченою, допомагаючи створити яскраві образи та атмосферу в тексті. Вони дозволяють порівнювати два різних об'єкти або ідеї, надаючи їм нове або глибше значення. Метафора може сприяти створенню асоціацій та аналогій, які полегшують розуміння концепцій.

І. В. Смущинська зазначає, що механізм метафори, як найбільш розповсюдженої фігури, базується на тому, що її екстенсionалу, який викликає образне уявлення, відповідає цілий набір емотивно підкріплених смислів – експресивного, оцінного, стилістичного, модального, бо метафора, як правило, дає інформацію про те, як суб'єкт мовлення ставиться до позначуваного об'єкта [Смущинська 2000, с.2]. Метафора виконує не лише когнітивну, тобто пізнавальну функцію, але й інші. Наприклад можемо

виокремити: образну, репрезентативну, передбачувальну та орнаментальну функції. Це засвідчує полівекторність метафори у сучасному мовознавстві.

Щодо функції метафори у термінології, потрібно зазначити, що її здатність слугувати засобом мислення є, безперечно, характерною особливістю у мові науки. Але ця властивість виявляється лише супутньою у відношенні до номінативної функції термінологічної метафори, що є головною. Метафора у термінологічній підсистемі з'являється, перш за все, для того, щоб надати ім'я поняттю, що не мало до цього словесного визначення [Литвинко 2020, с.54].

Метафори допомагають створити живі та запам'ятовувані образи, які читачі або слухачі можуть візуалізувати в своїй уяві. Окрім цього вони дозволяють переносити значення одного слова або об'єкта на інший, створюючи відтінки смислу. Разом з цим вони сприяють вираженню абстрактних чи складних ідей конкретними та зрозумілими словами. Метафори можуть служити як символи, підкреслюючи важливі аспекти персонажів, подій або тем в тексті, а також забезпечують створення мовного багатства.

Як зазначає Р. В. Гіббс метафора може допомогти у створенні риторичної ефективності, надаючи тексту концептуальної обґрунтованості, а також емоційної привабливості. Науковець відзначає це «парадоксом метафори»: метафора є творчою, новою і дозволяє нам вийти за межі буденності, водночас будучи вкоріненою у всепроникні патерни тілесного досвіду, спільного для всіх людей [Gibbs 2008, с. 5].

Метафора є також складником мови засобів масової інформації. Політики, журналісти та публіцисти у своїх виступах та статтях широко вживають метафори для посилення експресії, вираження оцінки, збудження уяви читача/слухача, що сприяє активізації суспільства, популяризації певних ідей, формування суспільних настроїв тощо. Таке вживання метафори цілком відповідає специфіці публіцистичного дискурсу, основне призначення якого

служити розв'язанню різних суспільно-політичних питань, привертати увагу читачів до певних ідей [Мацько 2003, с. 272].

Отже, можемо простежити трансформацію розуміння функцій метафори від суто художнього засобу, що надає тексту емоційності та виразності до важливого інструменту впливу на мислення та поведінку людини. Когнітивна функція метафори полягає в тому, що вона допомагає нам організувати і розуміти інформацію, розвивати асоціативне мислення та відкривати нові шляхи для аналізу та розгляду різних понять. Завдяки когнітивній функції метафори ми можемо краще розуміти світ навколо нас і спрощувати складні поняття. Метафори також допомагають нам порівнювати різні аспекти нашого досвіду та розуміти спільні риси між ними. Вони сприяють розвитку асоціативного мислення, оскільки вимагають від нас знаходити схожість між різними явищами.

Метафори допомагають сприймати інформацію більш ефективно, розкривати нові способи аналізу та відкривати нові аспекти нашого мислення. Однією з багатьох функцій метафори є когнітивність, тобто властивість пояснювати складні концепції. Метафора дозволяє нам перетворити абстрактні або складні ідеї в конкретні та зрозумілі форми. Отже, метафора не лише лінгвістичний інструмент, але й ключовий компонент когнітивного процесу, який допомагає нам розуміти світ і виражати свої думки та ідеї.

1.4 Методика дослідження сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів

Сугестія розглядається як феномен у сучасному мовознавстві. Цей феномен має міждисциплінарний характер. Академічна література засвідчує, що складність відносин між суб'єктом й об'єктом вивчення динамічної сугестивної лінгвістики (особистість – текст – тексти міфів, що становлять пересічні міфологічні поля особистості й суспільства) зумовлює комплексний,

міждисциплінарний підхід цієї науки: вивчення лінгвістичних аспектів сугестії неможливо без виходу за межі мовознавства [Петрик 2011, с. 176-177].

В основі сугестії лежить психологічний процес, під час якого за допомогою різних засобів вербального і невербального впливу у людини створюється певний настрій, стан чи виникає можливість спонукання до певних дій без використання фізичного примусу [Чередник 2020, с.147]. Сугестія протиставляється переконанню, оскільки переконання – це вплив однієї людини на іншу за допомогою логічних аргументів. Навіювання здійснюється з метою створення певних станів або спонукання до певних дій. Суть навіювання полягає у впливі на почуття людини, а через них – на її розум і волю [Barnden 2004].

Сугестивність – це ступінь сприйнятливості до навіювання, який визначається суб'єктивною готовністю піддатися та підкоритися сугестивному впливу або змінити поведінку не на підставі розумних, логічних доказів, а за однією лише вимогою або пропозицією, які надходять від іншої особи або групи осіб. При цьому сама людина контролює себе достатньою мірою. Підкорюючись, вона продовжує вважати свій спосіб дій результатом власної ініціативи та самостійного вибору [Логвінова 2017, с. 39].

Сугестія дозволяє відобразити та передати навіть ті душевні стани, які важко виразити за допомогою реалістичних мистецьких засобів, таких як послідовність подій, аргументація, висновки та коментарі. Завдяки своїй особливій музичності вона впливає не лише на розум читача, але й безпосередньо на його емоції та підсвідомість.

Як зазначає Аккурт В. Є.: «Кожне висловлювання виконує комунікативну функцію, одним з видів якої є навіювання. Сугестія, або непряме навіювання, передбачає вплив на підсвідомість, емоції і почуття адресата та характеризується неусвідомленістю засвоєння інформації, що повідомляється. Мета сугестії – ввести об'єкт впливу в трансний стан і навіяти що-небудь, спонукати до певних дій. на сьогоднішній день сугестивна лінгвістика дозволяє маніпулювати аудиторією» [Аккурт 2019, с. 12].

Ніконова В. Г. вказує, що розвиток когнітивно-дискурсивної парадигми дав поштовх тим студіям художньої семантики, які, використовуючи поняття і категорії когнітивної лінгвістики для аналізу літературних текстів, розкривають способи відбиття в художньому тексті позамовної дійсності, знань письменника про світ [Ніконова 2012, с. 118].

Нині когнітивна лінгвістика має здобуток, який набуває прикладного значення. З'ясування природи зв'язку між мовними і концептуальними структурами дозволяє залучити останні до організації матеріалу, який засвоюється під час вивчення іноземної мови. При цьому реалізація вузької мети, засвоєння мови, супроводжується реалізацією ширшої мети, набуття навичок структурування, упорядкування власне інформації [Жаботинська 2019, с. 25].

В англomовній літературі про вампірів метафори відіграють особливе значення, оскільки виконують сугестивну функцію. Вони не лише допомагають створити містичну атмосферу та відобразити психологію персонажів, але й можуть виражати глибокі символічні аспекти цих історій.

Пропонуємо звернутися до рядків поезій, що присвячені вампіризму. У вірші «Вампір» Г. А. Оссенфельдера автор використовує безліч метафор, щоб навіяти на читача острах. Наприклад, автор застосовує такий метафоричний вислів: “As in vampires un mortal Folk on the Theyse’s portal Heyduck-like do believe” [Ossenfelder 1748]. Метафора тут полягає в порівнянні віруючих людей з вампірами, що не можуть помирати. Це використано для підкреслення ірраціональності віри в щось фантастичне. По тексту поет прославляє вампіра та захоплюється його величчю та цитує: “And as softly thou art sleeping To thee shall I come creeping And thy life’s blood drain away” [Ossenfelder 1748]. Метафора вказує на те, що автор порівнює себе з хижакom, містичним звіром, що підкрадається до своєї жертви під час її сну та позбавляє жертву життя. Класично автор звертається до «поцілунку вампіра» як способу вбити дівчину: “And so shalt thou be trembling For thus shall I be kissing” [Ossenfelder 1748]. Метафора використовується для підкреслення небезпеки та страху, який

викликає ця ситуація. Поезія засвідчує сугестивний вплив метафори на свідомість читача шляхом звернення до таких метафоричних висловів як наприклад: *vampires immortal* – у значенні безсмерття вампіра, *blood drain* – позбавлення життя людини.

Наступним прикладом може слугувати поезія «Наречена вампіра» Г. Т. Ліддела [Liddell 1833]. Загальна тематика вірша полягає в описі відносин між вампіром та його нареченою (жертвою). Автор розпочинає вірш із синтаксично-конструктивних повторів (див. перший рядок поезії *I am come*). Використаний метафоричний вислів *come from the tomb* – у цьому контексті може викликати асоціації з воскресінням або поверненням з мертвих, що символізує повернення до життя. Знову ж таки за рахунок повторів автор акцентує увагу на образі нареченої вампіра: “And she wrapp’d him in a shroud; And she fixed her teeth his heart beneath, And she drank of the warm life-blood!” [Liddell 1833]. Метафори (*fixed her teeth his heart, she drank of the warm life-blood*) можуть вказувати на відданість та можливі страждання. Проаналізована поезія набуває рис сугестивності за рахунок широкого використання синтаксично-конструктивних повторів.

Ще одним прикладом є поезія «Вампір» Дж. Максвела, яка демонструє те як метафори допомагають змінювати ритміку та структуру тексту, що у свою чергу тримає увагу читача в постійній напрузі. Метафори підкреслюють тематику поезії (див. рядок “The ghaist that suckle the blude”) [Maxwell 1831]. У цьому контексті, вампір який забирає кров жертви стає символом зради та небезпеки. Отже, з погляду мовознавства, використання метафор у цьому тексті глибоко вплітається у структуру та смисл поезії, роблячи її більш ефективним комунікативним засобом передання інформації про світ вампірів.

Аналіз літературних творів засвідчив, що жанр романів про вампірів є більш чисельним та популярним серед читачів, аніж поезія. Романи про вампірів – це літературний жанр, що орієнтується на створення історій, де вампіри виступають в якості головних персонажів або важливих елементів сюжету. Цей жанр відомий своєрідним поєднанням жаху, романтики, фентезі,

інтриги та міфології. Вампіри зазвичай є центральними персонажами цих романів. Вони часто зображуються як неживі створіння, які питимуть кров для виживання і можуть мати надприродні здібності, такі як надзвичайна сила, швидкість і здатність перетворюватися на інших. Романи про вампірів зазвичай містять елементи жаху, такі як кровожерливі атаки, загрозу для головних героїв, і загальну атмосферу страху.

Твори написані англ. м. про вампірів є захоплюючими та цікавими для читачів. Початок літературному вампіру був покладений в поезії XVIII-го ст., і з тих пір він став ключовим персонажем у готичній фантастиці. Серед впливових творів англ. м. можна відзначити жахливу історію «Вампір Варні» (1847), оповідання Шерідана Ле Фану про вампіра-лесбійку Карміллу (1872), а також найвідоміший з них – роман Брєма Стокера «Дракула» (1897). Пізніші приклади, такі як серія романів Мото Хаджіо «Клан По» (1972–1976) та роман Енн Райс «Інтерв'ю з вампіром» (1976), довели свою значущість та вплив на жанр. Сучасні письменники адаптують жанр до реалій сьогодення наприклад культовий роман Стефані Мейєр «Сутінгова Сага», яка є популярною по всьому світу (перекладена на десятки мов та екранізована).

Однією з ключових характеристик романів про вампірів є їхня здатність відволікти читача від повсякденних турбот. Відкриття сторінок таких книг може бути відпочинком від звичайного життя, де фантазія та неймовірні історії стають доступними для сприйняття. Завдяки цьому жанру читачі можуть пережити емоції, які недоступні у повсякденному житті. Важливо також звернути увагу на моральні та етичні аспекти романів про вампірів. Вампіри, зазвичай, визнаються злими створіннями, створюють можливості для думок про вибір між добром і злом, внутрішню боротьбу за владу над своїми бажаннями та обов'язками у суспільстві і відображення глибоких психологічних конфліктів. Вони дозволяють читачам роздумувати над моральними дилемами і розглядати аспекти людської природи та моралі через призму фантастичних образів.

Вампіри також стали символами сексуальності та містичності. Це дозволяє використовувати їхні образи для демонстрації різних суспільних та культурних тенденцій, зокрема для дослідження питань сексуальної ідентичності, стосунків із меншинами і боротьби зі стереотипами. Крім того, романи про вампірів збагачують жанрову літературну культуру, розширюючи горизонти читачів і авторів. Вони допомагають розробляти нові ідеї та концепції, що впливають на розвиток інших жанрів, а також відкривають можливості для створення креативних та незабутніх історій. Загалом, романи про вампірів мають важливе значення для рефлексії над людською природою, оскільки продовжують залишати відтінок навіть у сучасній культурі.

Для підтвердження гіпотези про те, що для романів про вампірів притаманним є використання лексико-семантичних одиниць сугестивності пропонуємо провести статистичний експеримент, який включає два етапи (обрахування відносної та частоти вживаності лексико-семантичних одиниць сугестивності та обрахування відносної частоти вживаності окремих слів та словосполучень). Матеріалами для дослідження є романи Брема Стокера «Дракула» (318 с.) та Ен Райс «Інтерв'ю з вампіром» (ст. 346).

Генеральна сукупність лексико-семантичних одиниць – 100 [Додаток А].
Вихідні дані (абсолютна частота) – 100 одиниць.

Аналіз – 20 сторінок тексту.

1.Обрахування відносної частоти вживаності лексико-семантичних одиниць сугестивності:

100 одиниць – 100 %

43 одиниці – x1 %

x1= 43 % – відносна частота вживаності в романі «Інтерв'ю з вампіром»

Ен Райс.

x2 = 57% – відносна частота вживаності в романі «Дракула» Брема

Стокера.

2. Обрахування відносної частоти вживаності окремих слів та словосполучень.

Таблиця 1.1.

Обрахування відносної частоти вживаності окремих слів та словосполучень

Назва роману	Відносна частота вживаності словосполучень	Відносна частота вживаності слів
Роман «Дракула» Б. Стокера	57 одиниць – 100 % 33 одиниці – x2 % x2 = 57,8947%	57 одиниць – 100 % 24 одиниці – x1 % x1 = 42,1052 %
Роман «Інтерв'ю з вампіром» з	43 одиниці – 100 % 27 одиниць – x4 % x4 = 62,7906%	43 одиниці – 100 % 16 одиниць – x3 % x3 = 37,2093 %

За результатами першого етапу статистичного експерименту встановлено, що відносна частота вживаності лексико-семантичних одиниць сугестивності превалює у романі «Дракула» Б. Стокера – 57%, аніж у романі «Інтерв'ю з вампіром» Ен Райс – 43 %. Слід відзначити, що другий етап експерименту продемонстрував вищий показник відносної частоти вживаності слів в романі «Дракула», який становить – 42,1052 %. Однак поряд з цим відносна частота словосполучень з згаданому романі є нижчою, ніж в романі «Інтерв'ю з вампіром» – 62,7906%.

Вважаємо за необхідне акцентувати увагу на процедурі дослідження, яка буде застосована у Розділі 2. Для встановлення особливостей реалізації сугестивної функції метафор, було здійснено відбір релевантних контекстів. Загалом проаналізовано 5 романів, а саме: «Дракула» Брема Стокера [Stocker 1904]; «Інтерв'ю з вампіром» Енн Райс [Rice 1976], «Я – легенда» Річарда Меттісона [Matheson 2007], «Сутінкова сага» Стефані Мейер [Мейер 2007], «Вампір Варні або свято крові» Томаса Прескета [Preskett 2006]. У ході дослідження застосовано метод суцільної вибірки та контекстологічного аналізу, що дозволяє досягти цілей та мети магістерської роботи.

На цьому етапі вилучено близько 40 контекстів, які містять метафоричні вирази. Наприклад, у фрагменті роману Е. Райс надається характеристика вампіру Луї: стукіт серця вампіра передається через метафору *the beating of a drum*, звучання голосу – *metallic laughter*, очі вампіра – *flames in a skull* [Rice 1976, с. 22]. Цими фразами авторка наділяє вампіра надзвичайними властивостями, що притаманні містичним істотам, а не людям. На наступному етапі дослідження ці та інші відібрані контексти було проаналізовано (деталі див. у Розділі 2).

Отже, метафори в англomовних романах про вампірів відіграють важливу роль у розкритті теми вампіризму, психології героїв та символіці історій. Вони додають сугестивності тексту, допомагаючи читачам краще розуміти та сприймати всі аспекти життя. Разом з цим сугестивна функція метафори є однією з найбільш поширених у сучасних літературних текстах, оскільки дозволяє здійснити вплив на підсвідомість читача. У Розділі 2 проаналізовано інструменти мовознавства, які надають метафорам сугестивного спрямування, зокрема: мовленнєві іменники, фонетичні засоби, стійкі вирази та фразеологізми, а також синтаксично-конструктивні повтори.

РОЗДІЛ 2

СУГЕСТИВНА ФУНКЦІЯ МЕТАФОРИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ РОМАНАХ ПРО ВАМПІРІВ

2.1 Роль субстантивних та атрибутивних метафор у створенні образів вампірів

Субстантивні та атрибутивні метафори в романах про вампірів англійською мовою допомагають передати зміст одних подібних істот, предметів, явищ, понять через суміжні категорії. Ці метафори часто називають «метафорами речей», оскільки автори застосовують мовленнєві іменники. Останні є поширеними в англійськомовних романах про вампірів, а отже, потребують детального аналізу на конкретних прикладах.

Відзначимо, що у романах про вампірів мовленнєві іменники можуть відображати особливі аспекти цього жанру і втілювати теми, мотиви та образи, характерні для вампірської літератури. Першим іменником, який маємо на увазі, є «вампір». Цей мовленнєвий іменник відображає сутність і природу цих жахливих істот. Вампіри – це носії нездоланної жаги до крові та безсмертя, і саме ця жага лежить в основі їхньої ідентичності.

Першочергово, пропонуємо розглянути метафори, які передаються за конструюються за допомогою мовленнєвих іменників, крізь призму історичного сприйняття вампірів. Детальні автентичні характеристики вампірів, крізь призму метафор передано у романі Б. Стокера «Дракула». Це один із найвідоміших та найбільш впливових творів в жанрі жахів у світовій літературі. Опублікований у 1897 р., цей роман визнаний класикою і відомий своєю загадковістю та напруженою атмосферою.

У творі застосовуються субстантивні метафори при характеристиці вампіра графа Дракули, а саме його зовнішності. Наприклад, з перших сторінок роману автор описуючи кучера, яким насправді, був граф-вампір вказує наступне: *“His hand actually seemed like a steel vice that could have*

crushed mine if he had chosen” [Stocker 1904, с. 9]. Рука порівнюється зі сталевими лещатами, що дозволяє здійснити уявну заміну понять. Ототожнення руки зі сталевими лещатами є яскравим прикладом метафори, яка може додати виразності та образності опису. У даному випадку, коли автор порівнює руку зі сталевими лещатами, він намагається передати читачеві враження від міцності та силових можливостей цієї руки, що асоціюються з твердістю та надзвичайною силою.

Далі по тексту автор асоціює руку графа, на перший погляд, звичайної людини з рукою мерця. Оповідач Харкер Джонатан, який відвідав графа визнає: *“I had stepped over the threshold, he moved impulsively forward, and holding out his hand grasped mine with a strength which made me wince, an effect which was not lessened by the fact that it seemed **cold as ice**, more like **the hand of a dead than a living man**”* [Stocker 1904, с. 10]. Метафори, такі як ця, додають літературному тексту образності та виразності, дозволяючи читачеві краще відчувати та зрозуміти характеристики та властивості описуваного персонажа.

Два наведені вище уривки демонструють мовленнєві іменники для заміни поняття рука, через поняття *a steel vice* та *the hand of a dead than a living man*. Вони належить до артефактних моделей метафоричних значень, що встановлюється за ознакою подібності виконуваних функцій. «Лещата» є демонстрацією міцності, а «рука мерця» – знаком неминучого страху, що на підсвідомому рівні фіксується у концептуальній картині світу читача.

Б. Стокер детально описує обличчя графа Дракули наступним чином: *“His face was **a strong, a very strong, aquiline**, with **high bridge** of the thin nose and peculiarly arched nostrils, with lofty domed forehead, and hair growing scantily round the temples but profusely elsewhere. His eyebrows were very massive, almost meeting over the nose, and with bushy hair that seemed to curl in its own profusion. The mouth, so far as I could see it under the heavy moustache, was fixed and rather **cruel-looking**, with **peculiarly sharp** white teeth. These protruded over the lips, whose remarkable ruddiness showed astonishing vitality in a man of his years. For the rest, his ears were pale, and at the tops extremely pointed. The chin was broad*

and strong, and the cheeks firm though thin. The general effect was one of extraordinary pallor” [Stocker 1904, с. 28]. З цього фрагмента тексту слідує, що застосування метафори “*a strong, a very strong, aquiline*” задає загальний тон опису наступних рис обличчя графа.

У той час як перетворення кажана на людину є конвенцією вампірського жанру на телебаченні та в кіно, зображення Стокером метаморфоз Дракули, пов'язаних з перетворенням на кажана, є рідкісними та алюзивними, і повторюються в романі лише декілька разів. Крім того, як пояснює один із героїв роману, професор Ван Хелсінг, граф також міг перетворюватися в інші форми, зокрема вовка або пил. Насправді, найбільш виразний опис його природи, зафіксований у щоденниковому записі Джонатана Харкера, робить його схожим на ящірку, навіть якщо він демонструє дві сигнальні риси фізіології та поведінки кажана: появу «крил» і погляд, спрямований донизу [Gordon 2021, с. 304].

Іменникові метафори використовуються для характеристики образу дійового персонажа Дракули. Наприклад, описуючи зовнішність вампіра у романі «Дракула» Брема Стокера автор вказує на нетипову характеристику погляду героя як демонічного прояву: “When the Count saw my face, his eyes blazed with a sort of *demonic fury*, and he suddenly made a grab at my throat” [Stocker 1904, с. 37]. Очі дійового персонажа наділяються властивістю демонізму, що не є притаманним для погляду звичайних людей.

Описуючи рухи вампіра, Б. Стокер від імені головного персонажа вказує на те, що вони подібні до рухів ящірки, такі ж проворні та непередбачувані: “*I saw the fingers and toes grasp the corners of the stones, worn clear of the mortar by the stress of years, and by thus using every projection and inequality move downwards' with considerable speed, just as a lizard moves along a wall*” [Stocker 1904, с. 50]. Далі по тексту автор називає риси обличчя графа натягнутими дротами, а густі брови – розпеченим металом [Stocker 1904, с. 16]. Наведені міркування демонструють підміну поняття «вампір» на «кажан», «вовк», «пил», «ящірка». Автор використовує ці поняття, щоб підкреслити ті

властивості вампіра, які притаманні іншим речам і мовленнєві іменники допомагають це зробити якнайкраще.

Переживаючи емоції та події навколо себе головний герой – юрист використовує такі метафори: *a sort of wild feeling came over me* (метафора, що відображає стан почуття як чогось дикого); *his mastery in the trouble of my face* (метафора вказує на те, що граф Дракула визнав свій контроль над мовцем, спостерігаючи за стражданням на його обличчі); *that in his eyes and in his bearing* (метафора позначає розбіжності між думкою та поведінкою вампіра) [Stocker 1904, с. 46]. У всіх наведених вище випадках продемонстровано онтологічні метафори, що відображають стан вампіра.

Граф Дракула, визначаючи свою зверхність над людською расою використовує такі фрази: *in our veins flows the blood of many brave races* (ця метафора визначає вампірський родовід Секелів з потоком крові різних мужніх рас); *the shame of Cassova* (посилання на історичну подію з використанням слова «ганьба» для опису поразки та приниження, яких зазнали Секелі під Кассовою); *brought his forces over the great river into Turkeyland* (метафоричний опис вторгнення або військової кампанії); *we of the Dracula blood were amongst their leaders* (підкреслює важливу роль, яку відіграла родина Дракул у зміцненні та успіху Секелі) [Stocker 1904, с. 42-43].

У романі «Варні Вампір чи свято крові» Т. Прескет наступним чином описує головного героя: *“The figure turns half round, and the light falls upon the face. It is perfectly white—**perfectly bloodless**. The eyes look like polished tin; the lips are drawn back, and the principal feature next to those **dreadful eyes** is the teeth—the **fearful looking teeth**—projecting like those of some **wild animal, hideously, glaringly white, and fang-like**. It approaches the bed with a strange, gliding movement. It clashes together the long nails that literally appear to hang from the finger ends. No sound comes from its lips. Is she going mad—that young and beautiful girl exposed to so much terror? she has drawn up all her limbs; she cannot even now say help. The power of articulation is gone, but the power of movement has returned to her; she can draw herself slowly along to the other side*

of the bed from that towards which *the hideous appearance is coming*” [Preskett 2006].

Метафора про *perfectly bloodless* обличчя вампіра передає відчуття надприродного, спектрального характеру. Метафора полягає в тому, що обличчя людини не може бути безкровним, натомість обличчя вампіра як неживої істоти таким є в дійсності. Відсутність кольору або життєвості служить візуальною підказкою для читача очікувати щось ненатуральне та тривожне. Порівняння фарби обличчя з «полірованим оловом» подає цьому погляду фігури холодну, неприродну якість і демонструє мовленнєву метафору. Зуби вампіра описані як такі, що мають жахливий вигляд, вони страшенно виходять наперед, нагадуючи зуби хижої тварини. Різка контрастність «жахливо білої» шкіри та зубів підсилює сугестивність. Здається, наче зуби вампіра призначені налякати тих, хто з ним зіткнувся.

Дивний *slowly movement* вампіра Варні протистоїть природним законам фізики, підкреслюючи його неземне походження. Цей загадковий рух додає загостреності страху, оскільки вказує на існування сутності поза межами світу живих. Довгі, зловісні нігті вампіра, про які говориться, що «буквально здається, що вони висять на кінчиках пальців», також наводять атмосферу наростаючого страху. Ідея того, що ці нігті можуть завдати шкоди, в поєднанні із супровідним звуком їх удару один об одного підсилює гротескність образу. Тиша є ще одним ключовим елементом страху в цьому уривку. Відсутність звуку підсилює загальний загадковий характер зустрічі.

Отже, в проаналізованих фрагментах роману автор використовує мовленнєві іменники, щоб продемонструвати таємничість та жахливість образу вампіра у таких аспектах: вампір описується як *the hideous appearance*; зуби вампіра – *hideously, glaringly white, and fang-like*, очі – *polished tin*.

У романі Е. Райс «Інтерв'ю з вампіром» сугестивно, тобто таємничо із забарвленням жаху теж описується зовнішність головного героя вампіра Луї і вказується: “The vampire was utterly white and smooth, as if *he were sculpted from bleached bone*, and his face was as seemingly *inanimate as a statue*, except for two

brilliant green eyes that looked down at the boy intently like *flames in a skull*” [Rice 1976, с. 7]. Тобто обличчя вампіра нагадує мертвенно білу шкіру, а очі нагадують “*flames in a skull*”. Перевагою такого естетичного вигляду є злиття з суспільством. Зокрема, у романі Е. Райс Лестат любить спокушати гарненьких дівчат і юнаків, яких зустрічає в суспільстві – доки там достатньо темно тому що «неприродна маска» його шкіри не буде виявлена [Nussbaumer 2014].

Пропонуємо звернути увагу на метафоричну заміну очей вампірів у цьому романі. Очі завжди були та залишаються загадковими символами людської природи. Це найвиразніший елемент обличчя, який може відкривати нам не тільки фізичну красу, але й глибокі внутрішні почуття та стан душі. У всі часи і в усіх культурах очі визнавалися дзеркалом душі людини. Так, очі вампіра Лестата порівнюються зі світлом жару *his gray eyes burned with an incandescence*. Прослідковуємо заміну звичного поняття очей на полум'я (жар). Натомість очі дівчинки-вампіра автор описує так: “*Claudia’s eyes, which were gazing at her with a dark, demonic intelligence*” [Rice 1976, с. 167]. Це засвідчує, що автор наділяє очі персонажа властивістю демонічного розуму. Очі також є вікном у світ людської спільноти. Вони можуть з’єднувати, співчувати, засуджувати, обіцяти і відмовляти. Очі можуть передавати повагу, довіру, непорозуміння або навіть загрозу. Вони можуть звертати увагу або відвертати її. Вони можуть бути інструментом спілкування, навіть коли мова здається безсилою. Натомість сугестивна функція метафори при описі вампірів підкреслює містичну природу носія «демонічних очей».

Вампір Луї характеризує іншого вампіра Лестата: “*His heart I still heard like the beating of a drum, and now came this metallic laughter. It was confusing, each sound running into the next sound, like the mingling reverberations of bells, until I learned to separate the sounds, and then they overlapped, each soft but distinct, increasing but discrete, peals of laughter*” [Rice 1976, с. 22]. Вказані риси підкреслюють навіювання жаху від самого вигляду дійового персонажу.

Отже, використання іменникових метафор дозволяє авторам створювати незабутні образи вампірів, які вражають читачів своєю загадковістю та надприродністю. Іменникові метафори допомагають поглибити атмосферу жаху та містики у романах, роблячи героїв більш живими та незвичайними, оскільки автори апелюють до звичних атрибутів. Використання субстантивних метафор стає ефективним літературним засобом для створення образів, які залишають незабутні враження у читачів та допомагають підсилити основний міф вампірів як загадкових та жахливих істот. Атрибутивні метафори ефективні при описі фізичних властивостей вампірів. Так, однією з основних переваг вампірів є їхні фізичні характеристики. Вони зазвичай є надзвичайно міцними, швидкими та довгожителлями.

Функція навіювання гарно описується на контрасті почуттів, зокрема, Б. Стокер визначає: *“It is a strange world, a sad world, a world full of miseries, and woes, and troubles. And yet when **King Laugh** come, he make them all dance to the tune he play. **Bleeding hearts**, and dry bones of the churchyard, and tears that burn as they fall, all dance together to the music that he make with that smileless mouth of him. Ah, we men and women are like ropes drawn tight with strain that pull us different ways. Then tears come, and like the rain on the ropes, they brace us up, until perhaps the strain become too great, and we break. But **King Laugh** he come like the sunshine, and he ease off the strain again, and we bear to go on with our labor, what it may be”* [Stocker 1904, с. 235].

Автор порівнює світ зі сміхом і стверджує, що цей світ є дивним і сумним, сповненим невдач і турбот. Але коли приходить сміх, він змушує всі ці проблеми та невдачі танцювати під його музику. Сміх робить наші серця більш міцними, навіть коли ми переживаємо складні часи. Порівняння зі сльозами, які палко печуть, вказує на те, що життя може бути наповнене болями та труднощами. Однак сміх, як сонце, знімає напругу і допомагає нам продовжувати свою діяльність.

Автор також використовує образ розтягнутих мотузок, які тягнуть нас в різні боки, щоб показати, як ми час від часу розділяємося через життєві

проблеми. Проте сміх допомагає зняти цю напругу і знову об'єднує нас. Загалом, фраза висловлює думку, що навіть у складних моментах життя сміх і радість можуть приносити нам світло і надію, допомагаючи пережити труднощі і продовжувати рухатися вперед.

Мовленнєві іменники як метафори широко застосовуються для відображення почуттів головних героїв. Відзначимо, що у романі «Я – легенда» автор досліджує теми самотності, виживання та боротьби у важких обставинах. Головний герой, Роберт Невіл, стає останньою надією людства на виживання та можливе подолання епідемії. Основним аспектом роману є психологічний портрет головного героя, його зусилля взяти верх над втратами та відчаєм, і його відданість пошуку наукового вирішення загадки вірусу, який зруйнував світ. Невіл стає справжньою «легендою» в цьому новому світі, де його виживання і дії стають частиною міфології. Роман розглядає не лише зовнішню боротьбу за виживання в апокаліптичному світі, але і внутрішню боротьбу з самотністю та втратами. Він залишає читача з численними питаннями щодо людської природи, моралі і важливості людських зв'язків у важкі часи. Наприклад, автор роману зазначає: “*At one time, the Dark and Middle Ages, to be succinct, the vampire’s power was great, the fear of him tremendous. He was anathema and still remains anathema. Society hates him without ration. But are his needs any more shocking than the needs of other animals and men? Are his deeds more outrageous than the deeds of the parent who drained the spirit from his child? The vampire may foster quickened heartbeats and levitated hair. But is he worse than the parent who gave to society a neurotic child who became a politician ?*” [Matheson 2007]. У зазначеному фрагменті вампір визначається через мовленнєві іменники: анафеми та батька, який подарував суспільству невротичну дитину, що стала політиком.

У романі Р. Метісон застосовує по тексту таку фразу: “*Cold fear poured through his veins*” [Matheson 2007]. Це метафора, яка ототожнює страх з рідиною, що розливається по венах головного героя, підкреслюючи інтенсивність його страху перед вампірами. “*The strength of the vampire is that*

no one will believe in him” [Matheson 2007, с. 2]. Ця метафора дозволяє порівняти силу вампіра із силою зневіри людей: чим більше скепсису, тим більше зростає впливовість демонічної істоти на суспільство.

Ці фрагменти віддзеркалюють думки про історичне сприйняття вампірів та їхнє місце в суспільстві, а також вказують на те, що під час темних і середньовічних часів вампіри були одночасно і жахливою силою і об'єктом страху. Термін «анафема» означає щось чи когось, кого суспільство проклинає або зненавиджує. Уривок демонструє те чому суспільство так суворо засуджує вампірів і порівнює їхні потреби та дії з потребами та діями інших тварин та людей. Він актуалізує питання моралі і чи дійсно дії вампіра є більш шокуючими, ніж дії інших. Уривок вказує на іронію та легку гумористичну нотку для порівняння «шокуючих» дій вампіра. Цей сарказм вказує на те, що суспільні норми часто ігнорують дії людей, тоді як вони засуджують надприродне.

Загалом, для англійськомовних романів про вампірів є характерним символізм. Вампір постає символом вічного пошуку влади та життя, незалежно від наслідків та жертв. У романах про вампірів, «кров» відображає їхню жагу та пожертву, а також символізує владу, яку вампіри мають над своїми жертвами. Кров стає поживним матеріалом для вампірів, але також витвором мистецтва, що відображає сексуальну привабливість та владу вампірів. Ніч символізує відсутність світла та неможливість відкритого розголошення справжньої сутності вампірів. Однією з характеристик вампірів є безсмертя, тобто бажання до вічного життя та імунітет до смерті. Термін «безсмертя» стає символом незавершеної жаги вампірів до життя, але водночас підкреслює їхню відчуженість від природи та норм суспільного життя.

Метафори широко використані для опису внутрішнього стану вампірів або їхніх відносин з іншими персонажами. Наприклад, використання метафор для опису їх як кровопийців та живучих трупів може вказувати на їхню душевну внутрішню боротьбу та відчуженість від життя. Додатково, метафори

можуть мати символічний характер. Наприклад, кров може служити метафорою для життя, сили або жертвності. Коли вампір п'є кров, це може символізувати не лише фізичне буття, але і власне життя чи душу. Метафори також можуть відображати соціальні аспекти вампіризму, такі як ізоляція. Вампіри, які живуть поза суспільством, можуть бути порівнювані з відділеними або виключеними групами людей.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що мовленнєві іменники використовуються в англійськомовних романах переважно для опису природи, зовнішності та характеру вампірів. Метафори в романах про вампірів часто застосовуються для образного втілення самого феномену вампіризму і його впливу на героїв та суспільство в цілому. Однією з найвідоміших метафор в цьому жанрі є порівняння вампірів з хижакми або істотами ночі. Ця метафора наголошує на аспекті вампіризму, як насильницької, хижої сутності, яка полює на своїх жертв. Іншою часто використовуваною метафорою є ототожнення вампірів зі смертю або нічними маревами, які приносять з собою таємничість і загадковість. Ця метафора розглядає вампіри як символи невідомого майбутнього, що завжди оточене загрозою. Вампір визначається через образ тварин: *bat*, *wolf*, *lizard* або містичну особистість: *the hideous appearance*, *anathema*. Походження вампірів є благородним (наприклад, *brave races*, *leaders*). Обличчя вампіра описується як *perfectly bloodless*, *mask*, а очі вампіра визначаються за допомогою слів *demonic fury*, *polished tin*, *flames in a skull*, *demonic intelligence*.

Метафори широко використані для опису внутрішнього стану вампірів або їхніх відносин з іншими персонажами. Наприклад, використання метафор для опису їх як кровопийців та живучих трупів може вказувати на їхню душевну внутрішню боротьбу та відчуженість від життя. Додатково, метафори можуть мати символічний характер. Наприклад, кров може служити метафорою для життя, сили або жертвності. Коли вампір п'є кров, це може символізувати не лише фізичне буття, але і власне життя чи душу. Метафори також можуть відображати соціальні аспекти вампіризму, такі як ізоляція.

Метафори допомагають створити багатогранний світ романів про вампірів і розкрити різні аспекти цього міфічного явища. Вони сприяють поглибленню розуміння творів і надають їм сугестивний характер, який залучає читача в цей світ та спонукає до роздумів над психологією персонажів і темами, які стоять в основі цих романів. Звісно, існує безліч інших метафор, які можуть бути використані в англійських романах про вампірів, і кожна з них має свою унікальну сугестивну функцію. Важливо зауважити, що метафори в цих романах не просто використовуються для прикраси тексту, вони глибоко вбудовані в сюжет та символіку.

2.2 Фонетичні засоби підсилення емоційно-оцінної функції метафор

Фонетика в контексті дослідження сугестивної функції метафори допомагає виявляти звукові елементи та аспекти мовлення, які додають глибину і виразність тексту. У фрагменті тексту з роману Б. Стокера «Дракула», де описується подорож головного героя (адвоката) до графа ми можемо помітити низку фонетичних явищ та звукових образів, які сприяють створенню атмосфери страху та напруженості. Перш за все, варто звернути увагу на звукову палітру, яку використовує автор. Наприклад, звуки відображають навколишній світ та події, які відбуваються в нічному лісі, викликаючи в читача відчуття напруженості та небезпеки. Окремо слід відзначити опис звуків виття вовків, які починають голосити під впливом місячного світла. Опис цих звуків додає до тексту атмосферу жаху та таємничості. При цьому автор не обмежується простим описом, а використовує фрази, які створюють враження справжнього живого виття.

Головний герой описує так побачене: “*All at once the wolves began to howl as though the moonlight had had some peculiar effect on them.... How he came there, I know not, but I heard his voice raised in a tone of imperious command, and looking towards the sound, saw him stand in the roadway*” [Stocker 1904, c. 54]. У

цьому уривку ми спостерігаємо явище асонансу, тобто повторення однакових голосних звуків.

Фонетичний аспект тексту також відображає емоційний стан персонажів. Опис того, як коні стрибали та ревіли, передає страх і безпорадність тварин під час нападу вовків. Використання зміни гучності мовлення, коли кучер піднімає голос в імперативному тоні, також передає напруження та небезпеку, які оточують героїв. Звуки вимови та ритмічні фрази, такі як *the horses jumped about and reared*, додають руху і динаміці подій у тексті. Це сприяє підсиленню враження від сцени та розширює візуальну картину для читача.

Крім того, автор використовує звукові образи, такі як *heavy cloud passed across the face of the moon*, щоб передати зміну настрою та атмосферу сцени. Ці образи допомагають читачеві уявити собі нічний ліс і відчутти те саме напруження, яке відчувають персонажі. Усі ці фонетичні елементи сприяють створенню живого зображення подій у тексті та допомагають передати емоції та настрої персонажів. Вони роблять читача ближчим до дії та відчуттів героїв і додають глибину та реалізм цьому літературному твору.

Роман «Варні Вампір чи свято крові» Т. Прескет випередив події більш відомого «Дракула» Брема Стокера понад на 25 років. Він розповідає історію Сіра Френсіса Варні, який повертається з мертвих у вигляді вампіра та починає жити в світі живих. Варні – це антигерой, він вбиває людей та забирає їхню кров, але в той же час він має сімейні стосунки та емоції. Цей літературний твір є типовим прикладом вікторіанської готичної літератури, що включає в себе сильні моральні та етичні компоненти.

Ще з перших сторінок Т. Прескет із використовує фонетичні прийоми для опису природи, яка немов повереджає про появу містицизму. Зокрема автор вказує: “*All is still – still as the very grave. Not a sound breaks the magic of repose. What is that – a strange, **pattering noise**, as of **a million of fairy feet**? It is hail – yes, a hailstorm has burst over the city. Leaves are dashed from the trees, mingled with small boughs; windows that lie most opposed to **the direct fury** of the pelting particles of ice are broken, and the rapt repose that before was so remarkable in its*

intensity, is exchanged for a noise which, in its accumulation, drowns every cry of surprise or consternation which here and there arose from persons who found their houses invaded by the storm” [Preskett 2006].

Один із вражаючих прикладів використання метафор можна знайти в рядках: *All is still – still as the very grave*, якщо ми уявимо, що читаємо це українською мовою, то це звучало б так: «Все тихо – тихо, як справжня могила». Однак ця метафора – лише початок, а подальший текст надає нам більше прикладів як вдається висловити звуки та події за допомогою фраз, що звуково нагадують те, що описується.

Автор описує град, як *a strange, pattering noise, as of a million of fairy feet* (дивний стукіт, схожий на мільйони казкових кроків). Тут слово *pattering* викликає асоціації з легкими кроками, а *a million of fairy feet* робить цей образ ще більш казковим та фантастичним. Далі, *the direct fury of the pelting particles of ice* – непосредній гнів обломків криги. Тут метафора полягає в тому, що град порівнюється зі зливовою фурією, що атакує місто. Метафоричний вислів *pelting particles of ice* (обломки криги) створює звуковий образ граду, що летить і б'є усе на своєму шляху. У зазначеному уривку ми можемо прослідкувати явище алітерації, тобто повторення приголосних звуків таких як «р», «f», «t».

Т. Прескет передає слова головного героя: «Я не хотів би залишити їм у спадок страх. Такий страх, який переслідуватиме їх та їхніх дітей ще довгі роки. Я хотів би, щоб ім'я Варні, вампіра, було звуком жаху для поколінь. «Так і буде» (перекладено на укр. м.) [Preskett 2006]. Це виражає ідею, що ім'я Варні повинно бути таким жахливим та страшним, що воно викликає страх лише при його згадці. Так як це відбувається і в інших романах про вампірів. Роман «Варні Вампір» вважається одним з перших важливих робіт, що вплинули на розвиток жанру вампірської літератури.

У літературному творі завжди існує прагнення передати не лише сюжетні події та характери персонажів, але й створити живописну атмосферу, викликати емоції та передати настрої сцен. Розглянемо відомий роман

американської письменниці Е. Райс «Інтерв'ю з вампіром». Ця книга відіграла значущу роль у вампірській літературі та стала популярною як класика жанру. Роман розповідає історію вампіра Лестата де Ліонакура. Лестат, разом з іншими вампірами, розкриває свій довгий і надприродний шлях життя, починаючи з часів середньовіччя та закінчуючи сучасним Новим Орлеаном. «Інтерв'ю з вампіром» відоме своїм непрямым оповіданням, де персонажі розкривають свої історії через розпит Молуа. Книга висвітлює теми вічного життя, відчуженості вампірів від суспільства, моралі, віри та душі. Вона досліджує психологію вампірів та їхні відносини один з одним і зі світом, де вони існують. Роман Райс розробив нову, більш людську і глибоку інтерпретацію вампірів, де вони стають складними персонажами, що долають суперечності свого стану та зберігають свою гуманність чи, принаймні, ностальгію за нею.

У фрагменті роману «Інтерв'ю з вампіром», оповідається про перетворення у вампіра головного героя та про його «останній схід сонця», ми можемо помітити вдале використання цих елементів для створення атмосфери та розкриття внутрішнього світу персонажа. Завершуючи опис сходу сонця, автор плавно переходить до опису звукового та візуального середовища, створюючи картину реальності для читача. Тут звук відіграє важливу роль (наприклад, *and I could feel it on my hands on the counterpane and then on my face*) [Rice Chapter 1 Part 2, 1976]. Автор передає спокійність ранкового моменту через природні звуки і відчуття героя.

Автор уникає загальних описів і надає читачеві можливість насолоджуватися звуками ранкової природи та відчуттями героїв. Вампір Луї говорив: “ ‘*Four hundred years*’ – *I think I repeated the words ‘four hundred years.’ I remember staring at the fire. There was a log falling very slowly in **the fire, drifting** downwards in a process that would take it the night, and it was pitted with tiny holes where some substance that had larded it through and through had burned away fast, and in each of these **tiny holes** there danced a flame amid the larger flames; and all of these tiny flames with their black mouths seemed to me faces that*

made a chorus; and the chorus sang without singing. The chorus had no need of singing; in one breath in the fire, which was continuous, it made its soundless song" [Rice 1976].

Вогонь описується як обличчя, що утворює хор, навіть коли не чути співу. Це може бути метафорою для передачі плину часу і історії, де кожне полум'я представляє унікальну історію або досвід. Ідея того, що хор співає без звуку, може вказувати на те, що історія мовчазно, але глибоко впливає на нас. Уцілому цей уривок вказує на роздуми про час, історію та красу звичайних моментів життя. Він також використовує живописні образи, щоб передати ідею, що історія – це збірка різних історій та досвідів, кожен з яких представлений вогнем у вогні. Фраза «чотириста років може вказувати на цінність часу та історії, яка розгортається.

Основні фонетичні особливості, які можна виділити в проаналізованому романі є наступними. Герої мають власний стиль мовлення, який відображає їхні характери та соціальний статус. Наприклад, вампір Лестат володіє вишуканим та культурним способом мовлення, що відображає його вищу соціальну позицію. З іншого боку, інші персонажі, які давно живуть серед людей, володіють більш сучасним мовним стилем. Е. Райс ретельно описує звуки: ночі, крики жертв, шепіт вампірів, шелест плащів чи дзижчання крил та інші акустичні подробиці допомагають читачеві відчувати настрій та ситуацію в різних сценах.

Описуючи почуття головного героя Р. Невілла у романі «Я легенда» Р. Маттесона вказувалося *He made a sound of disgust*. Ця метафора порівнює звук, що видається почуттям огиди для Невіла [Matheson 2007, Chapter 1]. По тексту автор передає почуття Роберта по-різному, наприклад: "*He sat staring with dead eyes at the mural while «The Age of Anxiety» pulsed in his ears. Age of anxiety, he mused. You thought you had anxiety, Lenny boy. Lenny and Benny; you two should meet. Composer, meet corpse. Mamma, when I grow up I wanna be a vampir like Dada*" [Matheson 2007]. Автор описує Роберта, який сидить перед муралом з мертвими очима, що може вказувати на його втому, відчай та

відчуття порожнечі. Тут герой розмірковує про своє становище у світі, порівнюючи його зі світом вампірів. Він іронічно коментує свої власні переживання і ставить себе на рівень вампірів, яких він ненавидить. Цей фрагмент показує внутрішній конфлікт та психологічну напругу Р. Невілла, який залишився один у світі, де більшість людей перетворились на вампірів.

Роман створює атмосферу таємниці та жаху, яка була популярною в літературі того періоду. Окрім того, він поклав початок багатьом кліше і конвенціям, які подальші вампірські твори використовували. Завдяки своїй важливості в історії вампірської літератури, роман «Варні Вампір» досліджує питання моралі, відмінностей між життям та смертю, та відображає культурні страхи і фантазії вікторіанського суспільства.

У романі «Сутінкова сага» Стефані Мейер передає звукові ефекти у діалогах Белли та Едварда, щоб підкреслити значення метафори.

1. “*Hmmm? He sounded as if I had pulled him from some other **train of thought***” [Meyer 2007]. У цьому випадку тон персонажа виражає здивування або відволікання. Здається, що персонаж глибоко задуманий або фокусується на чомусь іншому, перш ніж співрозмовник його перервав. Метафора припускає, що дія мовця, який перебиває співрозмовника, змушує його різко змінювати свої думки, подібно до зміни поїздів на залізниці.

2. “*«Oh!» I breathed, sinking unsteadily to the floor. «I’m sorry». He pressed his lips together, trying to hide his amusement. «Just **give me a minute to restart my heart**»*” [Meyer 2007]. Звуковий ефект підкреслює долю розчарування мовця перед застосуванням метафори, що визначає серце певним механізмом, що потребує перезапуску.

3. “*«Mmmmm... » he breathed. It was very difficult, while he was touching me, to frame a coherent question. It took me a minute of scattered concentration to begin. «It seems to be... much easier for you, now, to be close to me». «Does it seem that way to you?» **he murmured**, his nose gliding to the corner of my jaw. I felt his hand, lighter than a moth’s wing, brushing my damp hair back, so that his lips could*

touch the hollow beneath my ear. «Much, much easier», I said, trying to exhale. Hmm»” [Meyer 2007].

Цей уривок демонструє романтичну складову відносин Едварда та Белли, автор застосовує фонетичні засоби, щоб підкреслити пристрась почуттів героїв, а також магнетизм. Використовується образна мова дотику, щоб передати, що мовець був настільки вражений дотиком людини, що йому важко було ясно мислити. Авторка використовує прийоми звуконаслідування в тексті, тобто імітує засобами мови різні позамовні звукові явища.

У висновку слід підкреслити важливість фонетики та звукових аспектів у літературних текстах. Вони допомагають створювати атмосферу, розкривати характери персонажів, підсилювати емоційне вираження та збагачувати мовлення тексту. Фонетика дозволяє авторам передавати глибину і виразність метафор, акустичні особливості мовлення героїв, а також створювати звукові образи, які роблять читача ближчим до подій та відчуттів персонажів. Звукова палітра, ритм, інтонація, артикуляція та інші фонетичні елементи створюють неповторну атмосферу та реалізм у літературних творах, поглиблюючи розуміння і відчуття читачів. У проаналізованих рядках тексту автори використовують різноманітні фонетичні засоби стилістики такі як асонанс, алітерацію, звукове наслідування при побудові метафоричних висловів. Фонетика відіграє важливу роль у створенні вражаючих та емоційно насичених текстів саме у романах у вампірів, завдяки фонетичним особливостям вдається підкреслити сугестивність метафори.

2.3 Метафоричність фразеологізмів та її роль у романах про вампірів

Одним із найцікавіших образів, який відзначається унікальною символікою та фразами, є вампір. Романи про вампірів насичені міфами та легендами, які надають їм особливий характер та глибокий символізм. Зауважимо, що стійкі вирази та фразеологізми вживаються в романах про вампірів для того, щоб підкреслити сугестивні властивості метафори.

У англійськомовному романі «Сутінкова сага» С. Мейєр неодноразово характеризує вампірів як *blood drinkers* [Meyer 2007, с. 135]. І застосовує цікавий мовний вислів *no blood – no flou*. Ця фраза описує істот, які відомі як вампіри і п'ють кров. Вампіри – це міфічні або вигадані істоти, які часто зустрічаються в народних оповіданнях, літературі та популярній культурі. Зазвичай, їх зображують як неживих істот, які зберігають своє життя, п'ючи кров живих істот. За рахунок цієї ознаки вампіри стали популярною темою для обговорень у всьому світі, хоча їх характеристики можуть різнитися в залежності від конкретного художнього твору. Зауважимо, що стійкий метафоричний вислів *kiss of the vampire*, який вживається у всіх проаналізованих нами творах нагадує читачам про небезпеку, пов'язану з поцілунком вампіра. Він може призвести до обміну крові і прив'язаності між вампіром і жертвою, а також слугувати символом пожертви.

Відомою в англійськомовній літературі про вампірів є фраза вампіра роману «Дракула» Б. Стокера: “*The blood is the **life!** The blood is the **life!***” [Stocker 1904, с.191]. Це формулювання підкреслює ідею про те, що кров для вампірів є не лише джерелом живлення, а й символом самого життя. Вона також визначає хижацьку природу вампірів і їхню потребу споживати життєву силу інших, щоб вижити. Ця цитата стала знаковою і часто асоціюється з жанром в цілому. Вона відображає моторошну і крижану природу вампірів та їхні темні і паразитичні стосунки з людством. Як наслідок, на неї посилаються та адаптують у різних формах медіа, сприяючи тривалому захопленню історіями про вампірів у літературі та масовій культурі.

Насправді, у багатьох романах описуються труднощі з якими зустрічається звичайна людина при спробі протистояти вампірові. Граф Дракула описує своє шляхетне походження застосовуючи стійкий вираз: “*We Szekelys have a right to be proud, for in our veins flows **the blood of many brave races who fought as the lion fights, for lordship***” [Stocker 1904, с. 43]. Цей вираз ото яскравих образів, які запам'ятовуються пояснює велич своїх предків зі статусом лева у царстві звірів та його відвагою і мужністю. Так само як лев

вважається повелителем царства звірів, так і вампір – демонічним началом темних сил. Автор вказує також на інші стійкі вирази: 1) “*At least God’s mercy is better than that of these monsters, and the precipice is steep and high. At its foot man may sleep – as a man*” (Chapter 5); 2) “*He hobbled away, and I could see him hurrying, as well as he could, down the steps*” (Chapter 6); 3) “*The town seemed as dead, for not a soul did I see; I rejoiced that it was so, for I wanted no witness of poor Lucy’s condition* (Chapter 8)” [Rice 1976].

У романі «Вампір Варні чи свято крові» описується жах, який навіював образ вампіра та зміст його діянь. Зокрема, один з героїв звертається із запитанням: “*Neighbours, are we to have our wives and our children **scared to death** by vampyres?*” [Preskett 2006]. Можемо прослідкувати вживання сталого виразу *scared to death*. Вислів «зляканий до смерті» є ідіоматичним і вказує на дуже великий ступінь жаху, він часто використовується для підсилення інтенсивності чи серйозності, який викликає якась конкретна ситуація чи подія.

Вампіри часто пов’язуються з цим висловом через їхній історичний образ у літературі та кіно. Вампіри зазвичай є створіннями ночі, які живуть за рахунок крові людей. Їхні властивості, які включають надприродну силу та здатність відновлюватися після травм, можуть викликати страх в інших читачів. Отже, вираз «зляканий до смерті» може бути використовуватися в контексті історій, де персонажі стикаються з вампірами та відчують інтенсивний страх перед ними через їхні надприродні здібності та потенційну небезпеку.

Наслідки насильницької смерті від укусів вампірів яскраво відображаються, крізь призму усталених мовних зворотів у романі «Я легенда» Р. Метісона. Наприклад, автор зазначає: “*One hand ran nervously through his hair*” [Matheson 2007] метафора, що порівнює рух руки зі швидким бігом. А після укусу вампіра: “*Already her flesh was **growing cold***” [Matheson 2007]. Цей вираз метафорично вказує на те, що температура тіла жінки знижувалася, підкреслюючи ідею її неминучої смерті. Вампір поглинає

енергію жертви, а кожен укус поглиблює відчуття холоду та безсилля. У цей момент, смерть вже наближається, а вампір збирається позбавити життя свою жертву назавжди. Отже, смерть від укуса вампіра – це більше, ніж просто фізична втрата життя. Це процес, який зводить до мінімуму тепло та надію, а призводить до зовсім іншого виду життя.

Описуючи дружню прив'язаність подруг Люсі та Міни як позитивних персонажів Б. Стокер у романі «Дракула» використовує фразу: “*I am longing to be with you, and by the sea, where we can talk together freely and **build our castles in the air***” [Stocker 1904, с. 75]. Мовець бажає опинитися з цією людиною на березі моря, де вони могли б вести відкриті та необмежені розмови. Вислів будувати «наші замки в повітрі» має метафоричне підґрунтя, що означає бажання поділитися мріями, прагненнями та фантазіями з іншою людиною, навіть якщо ці мрії не обов'язково стануть реальністю. Це романтичний і сентиментальний спосіб проявити бажання близького і значущого зв'язку.

У романі Е. Райс «Інтерв'ю з вампіром» емоційна напруга при звертанні Клавдії до батька – вампіра теж містили сталі символічні вирази: “*Snatching me from mortal hands like two **grim monsters in a nightmare fairy tale, you idle, blind parents!***” [Rice 1976]. Цей вислів створює образ відчуття безпорадності та жаху перед батьком, який перетворив її в вампіра. До того ж фрагмент підкреслює конфлікт між Клавдією і Лестатом, а також відображає її почуття відокремленості від людей та її родини після перетворення у вампіра. Образи та мова в романі допомагають створити атмосферу та передати емоційний стан персонажів, що робить книгу більш живою та захоплюючою для читача.

Лестат розмірковуючи про життя вампірів говорить: “*Merciful death. How you love your precious guilt*” [Rice 1976]. Цей цікавий стійкий вислів підкреслює, що для вампірів смерть розглядається як спосіб вирватися від страждань і турбот життя. У такому випадку, «прекрасна вина» може означати, що смерть може бути сприйнята з почуттям вини, оскільки вона припиняє життя із всіма його цінностями і можливостями.

Заслуговує на увагу діалог Луї та Клавдії у Франції: “*Louis: Vampires pretending to be humans, pretending to be vampires. – Claudia: How **avantgarde***” [Rice 1976]. У цьому діалозі Луї та Клавдія, які обидва є вампірами, обговорюють іронію в тому, як вампіри намагаються вписатися в суспільство людей, претендуючи на те, що вони такі ж, як люди, але при цьому залишаються вампірами. Луї, здається, виражає відчуття іронії або абсурдності в тому, як вампіри, які по суті відрізняються від людей, намагаються імітувати поведінку та спосіб життя людей.

Відповідь Клавдії про авангард, додає нотку гумору, оскільки вона цінує абсурдність ситуації та описує її як щось новаторське чи експериментальне, ніби претензія на те, що бути схожим на людей є видом мистецтва у світі вампірів. Цей діалог підкреслює складний внутрішній конфлікт, коли ці істоти борються із своєю ідентичністю як надприродних створінь, намагаючись вижити у світі людей.

У романі «Я легенда» Р. Маттесона використовує різноманітні сталі конструкції для того, щоб продемонструвати фізичні муки дійового персонажа, який кидає виклик світу вампірів. Наприклад, *his head felt like stone* [Rice 1976]. Ця усталена фраза вказує на те, що герой переживає важку фізичну або емоційну втому, відчуття важкості та обтяження. Загалом, ці образи допомагають відчути страждання і самотність Р. Невіла, який залишився один проти світу вампірів, і підсилюють настрій, створюючи атмосферу безнадійності та напруженості. Зовсім інший мотив історії Белли та Едварда передається у метафоричних образах сталих виразів діалогу: “*And so the **lion fell in love with the lamb**...he murmured. I looked away, hiding my eyes as I thrilled to the word. What a stupid lamb, I sighed. What a sick, masochistic lion*” [Meyer 2007].

Заява Едварда, «І так лев закохався в ягнятко», підказує, що він, як вампір, закохався в Беллу, людину. Метафора лева і ягняти часто використовується для символізації ідеї про кохання між двома істотами з різних світів або з абсолютно різною природою. У цьому контексті Едвард бачить себе як хижака

(лева), а Беллу як жертву (ягня). Це підкреслює контраст між їхніми надприродними і людськими характерами.

Відповідь Белли з використанням фраз *a stupid lamb* та *a sick, masochistic lion* – розкриває її усвідомлення потенційної небезпеки в їхніх відносинах. Вона вважає себе дурненькою за те, що закохалася в когось, хто може їй завдати шкоди. Вислів *a masochistic lion* вказує, що кохання Едварда до Белли є самодеструктивним, оскільки воно протистоїть природі хижака. Цей діалог встановлює тон для складного і іноді небезпечного характеру їх відносин, яке є центральною темою в романі «Сутінки». Метафори можуть бути дуже ефективним засобом для характеристики вампіра, оскільки вони дозволяють висловити його особливості та характер через порівняння з іншими об'єктами або явищами.

Отже, у романах про вампірів фразеологізми та стійкі вирази грають важливу роль у втіленні та розкритті ключових тем і символів. Вони допомагають поглибити розуміння природи вампірів, їхніх стосунків зі світом і людьми, а також емоційного стану персонажів. Ці лінгвістичні засоби створюють атмосферу та передають емоції читачам, роблячи романи про вампірів більш живими та захоплюючими. Фразеологізми та стійкі вирази допомагають поглибити відчуття напруги, таємничості, інтимності, а також страху та надії, які властиві цьому жанру. Вони стають не тільки літературними прикрасами, але і ключовими засобами для розкриття сюжету та підсилення символіки вампірів у масовій культурі.

2.4 Синтаксично-конструктивний повтор як засіб, підсилюючий сугестивність метафор

Синтаксично-конструктивні повтори як мовні явища визначають випадки, коли одні й ті ж граматичні структури, фрази, слова або словосполучення повторюються в тексті з метою підкреслити або підсилити певний аспект інформації або створити певний ефект на читача. Це ритмічна

або структурна повторюваність, яка може бути використана для того, щоб сформулювати виразний текст, акцентувати увагу на важливих ідеях. За рахунок цього мовного інструменту вампірські романи завжди привертали увагу читачів своєю загадковістю та містичністю.

У романі Б. Стокера «Дракула» використовуються повтори різних мовних елементів, що підсилюють враження читача від прочитаного тексту. Так, у одній із фінальних сцен твору, який наближає до розв'язки та говорить про вбивство сестер вампіра, важливим видимим прикладом повторів є вираз страху. Автор використовує послідовно частки *no*: “*No! No! Do not go without*”, а також запитання: “*But you? It is for you that I fear!*” [Stocker 1904, с. 493] для того, щоб виділити страх перед ризиком та небезпекою. Ці повтори не лише підсилюють емоційний фон, але й вказують на важливість цього стану.

Другий тип повторів в тексті пов'язаний із зовнішнім описом вампірок. Закликання вампірок до одного з персонажів за допомогою дієслова *come*: “*Come, sister. Come to us. Come!*”. Ці ритмічні заклики створюють загадкову та навіть спокусливу атмосферу, підкреслюючи надзвичайність цієї сцени. Метафора полягає в тому, що вампір називає чудовиськ сестрами. Наступним типом повторів стає синтаксичний повтор, пов'язаний із вогнем і безпекою: “*I fed the fire, and feared them not*” та “*For I knew that we were safe within the ring, which she could not leave no more than they could enter*” [Stocker 1904, с. 404]. Ці повтори об'єднують ідеї вогню та захисту, створюючи враження безпеки і рішучості персонажа

У романі «Варні Вампір чи свято крові» Томас Прескетт жертва вампіра благає про спасіння повторюючи дієслово *help*: “*Help! –help! –help! was all she could say... But, oh, that look of terror that sat upon her face, it was dreadful – a look to haunt the memory for a lifetime – a look to obtrude itself upon the happiest moments, and turn them to bitterness*” [Preskett 2006]. Цей повтор дозволяє виразити ідею страху та невідворотності смерті дівчини.

Один з основних аспектів, який робить емоційні повтори настільки потужними, – це їхня спроможність підсилити інтенсивність емоцій.

Наприклад, у фрагменті роману «Я легенда» Р. Метісона за допомогою повторів продемонстровано спроби головного героя врятувати близьку за духом людину Рут від смертельної бактерії, що переноситься вампірами. У тексті розглядається, фраза Рут: *So unfair* (пер. на укр. – так несправедливо) [Matheson 2007] повторюється декілька разів. І це підкреслює глибоке невдоволення та обурення. Ця повторюваність надає почуттям персонажу більшої ваги та драматизму. Читач відчуває, наскільки сильно героїня відчуває несправедливість ситуації, і це створює глибокий емоційний зв'язок з нею.

З іншого боку, емоційні повтори можуть також слугувати засобом самозаспокоєння. У тексті, Невіл намагається переконати героїню, що все буде добре, і фраза *It will, it will* (пер. на укр. – усе буде) [Matheson, 2007] повторюється з тією самою метою. Цей створює різноманітність відтінків думок і почуттів героя та надає йому емпатійну та рішучу якість. Читач може відчути силу цих слів та переконаність героя. Емоційні повтори також можуть бути використані для створення силового напруження. У фразі, наприклад, *I'll cure you, Ruth. I will. Or I'll die myself* (пер. на укр. – я вас вилікую, Рут. Обов'язково. Або я сам помру) [Matheson 2007] повторюється займенник *I*, що підкреслює рішучість героя і його готовність зробити все можливе для коханої. Ця створює напруження, бо герой ризикує ніби власним життям, а читач відчуває величезний страх і драматичність ситуації. Метафора полягає в тому, що автор говорить про свою смерть, хоча це суперечить його подальшим діям, які спрямовані на виживання в складних умовах та наявності імунітету проти вірусу.

Як ми бачимо, синтаксично–конструктивні повтори у романах про вампірів використовуються широко у тих випадках, коли головний герой намагається себе переконати у чомусь або заспокоїти, попри відчуття жаху. Відзначимо, що для охоплення сучасної англійськомовної літератури розглянуто серію романів «Сутінкова сага» С. Мейер, яка вразила мільйони читачів по всьому світу своєю незвичайною сумішшю романтики, фантастики та пригод.

Сага пропонує читачам велику кількість романтичних елементів, але в той же час додає до них фантастичну компоненту. Вампіри та оборотні стають частиною життя головних персонажів, і ця взаємодія вибудована на основі власної міфології авторки. Вампіри створюють враження живих, суперечливих за натурою персонажів. Однак «Сутінкова сага» – це не тільки історія кохання та міфологічних створінь. Вона також досліджує теми самоідентифікації, прийняття та вибору. Головні герої, Белла та Едвард, мають прийняти важливі життєві рішення та вирішити моральні дилеми. Вони стоять перед вибором між сім'єю та коханням, життям та вічністю.

Авторка С. Мейєр використовує повтори для того, щоб показати внутрішній конфлікт Белли, яка раптово дізнається, що Едвард є справжнім вампіром. Белла зазначає, що не може зробити нічого іншого, і це вказує на її внутрішню нерішучість у прийнятті свого рішення. По тексті повторюється фраза *I could do nothing different*. Героїня веде внутрішній діалог про свої роздуми та почуття. Вона розмірковує над можливими варіантами подій та їхніми наслідками, що свідчить про зусилля зрозуміти власні емоції та відносини. Белла говорить: “*And I knew in that I had my answer. I didn't know if there ever was a choice, really. I was already in too deep. Now that I knew – if I knew*” [Meyer 2007, с. 148] Героїня шукає правду про свої почуття та істину щодо інших персонажів. Знаково, що для підкреслення метафори авторка вдається до повторів займенника *I*. Головна героїня аналізує свої емоції, щоб з'ясувати, що важливе у цьому світі. Цей пошук істини є важливим аспектом розвитку персонажа та розкриття її внутрішнього світогляду.

Повтори використовуються у романі «Інтерв'ю з вампіром» Е. Райс. Діалоги журналіста та вампіра відображають низку філософських питань, які залучають читача до розмірковування про природу моралі і етики. В одному з таких діалогів вампір Луї утверджує свою власну злість та безкомпромісність, схиляючи читача прийняти ідею, що існує таке поняття як «зло», яке визначається вчинками. Однак журналіст ставить запитання про те,

чи дійсно існує абсолютна межа між добром і злом, а також чи існують різні градації добра та зла.

Вампір говорить використовуючи повтори іменника *evil* декілька разів: “*I’m evil, evil as any vampire who ever lived! I’ve killed over and over and will do it again. I took that boy, Denis, when you gave him to me, though I was incapable of knowing whether he would survive or not*”. Натомість журналіст відповідає: “*Why does that make you as evil as any vampire? Aren’t there gradations of evil? Is evil a great perilous gulf into which one falls with the first sin, plummeting to the depth ?*” [Rice 1976, с. 38]. Метафора полягає в тому, що вампір визначається як зло.

Головним моментом цього фрагмента є запитання до читача: чи існує абсолютна межа між добром і злом, чи можуть існувати різні градації добра та зла? Цей діалог закликає нас до глибокого філософського розгляду над цими концепціями та до розуміння їх складності та варіативності. Можливо, вони, дійсно, не є такими чіткими, як здається на перший погляд, і залежать від контексту, обставин і індивідуальних переконань.

У романі «Я – легенда» Невіл повторює прийменник *in spite of* у монолозі. “*In spite of having lived with death all these years, in spite of having walked a tightrope of bare existence across an endless maw of death – in spite of that he couldn’t understand it*” [Matheson 2007]. Цей уривок відображає почуття героя, який має труднощі з розумінням смерті, навіть попри те, що він стикався з нею на протязі усього свого життя.

У рядках «життя зі смертю» та «переміщуючись на тонкому краю не існування через безкінечну прірву смерті» висловлюється досвід героя, що зіштовхується з небезпекою щоденно. Однак нездатність героя зрозуміти смерть, навіть попри ці досвіди, підкреслює глибоку та складну природу цього конфлікту. Це вказує на те, що, навіть коли ми знайомі зі смертю інших людей, вона залишається чимось фундаментально загадковим.

Отже, використання емоційних повторів є однією з ефективних стратегій для підвищення емоційної привабливості тексту та поглиблення зв’язку

читача з персонажами і подіями. Синтаксичні повтори мають велике значення у внутрішніх монологів вампірів. Ці персонажі зазвичай переживають суперечності, і творці використовують подібні синтаксичні конструкції для підкреслення цих конфліктів. Повтори поглиблюють атмосферу проаналізованих романів, дозволяючи читачеві відчувати темряву та загадковість цього світу. Вампірські романи включають синтаксичні повтори для опису сил вампірів та їхніх надприродних здібностей. Швидкість, сила, здатність до гіпнозу – це всі загальні риси, що відтворюються у різних творах. Синтаксичні повтори допомагають виділити ці специфічні ознаки і зміцнити образ вампірів як могутніх істот.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеної роботи можемо стверджувати про досягнення поставлених завдань у повному обсязі, оскільки вдалося розглянути теоретико-методологічні та практичні засади функціонування сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів.

По-перше, проаналізовано традиційний та сучасний підхід до бачення метафори. За часів Античності метафора розглядалася виключно як риторичний засіб, що слугував засобом покращення тексту, надавав йому емоційного забарвлення. Поступовий розвиток науки і техніки засвідчив, що метафора може виступати не лише художнім засобом, однак потужним когнітивним інструментом впливу, а сучасне бачення метафори полягає у виконанні останньою вагомої когнітивної функції. Дж. Лакофф і М. Джонсон наголошували на концептуальній основі метафори, що полягає в її здатності розширювати наше розуміння світу, надавати значення ідеям та поняттям через асоціації з іншими об'єктами або явищами. Вона допомагає нам сприймати та інтерпретувати інформацію з нової перспективи, що може бути корисним в навчанні, роздумах та спілкуванні.

По-друге, встановлено, що класифікація метафор розкриває їхню семантику та інтерпретацію, оскільки має важливий практичний аспект у комунікації. Розуміння видів метафор дозволяє спілкуватися більш ефективно та експресивно, оскільки метафори – це важливий інструмент як для письменників, так і для мовців при створенні образів, що запам'ятовуються. Вони допомагають розкрити глибину і багатогранність мови та мислення, а розуміння різних видів метафор і їхнє використання допомагають збагачувати комунікацію і поглиблювати сприйняття світу навколо нас. Застосування відповідних метафор може покращити сприйняття повідомлення та зробити його більш вражаючим. Переконані, що найбільш важливим є поділ метафор, який здійснили Дж. Лакоффом і М. Джонсоном на структурні, орієнтаційні та

онтологічні метафори, оскільки він відображає функціональне призначення метафори у тексті.

По-третє, визначено трансформацію розуміння функцій метафори від суто художнього засобу, що надає тексту емоційності та виразності до важливого інструменту впливу на мислення та поведінку людини. Когнітивна функція метафори полягає в тому, що вона допомагає нам організувати і розуміти інформацію, розвивати асоціативне мислення та відкривати нові шляхи для аналізу та розгляду різних понять. Завдяки когнітивній функції метафори ми можемо краще розуміти світ навколо нас і спрощувати складні поняття. Однією з багатьох функцій метафори є когнітивність, тобто властивість пояснювати складні концепції, оскільки метафора дозволяє нам перетворити абстрактні або складні ідеї в конкретні та зрозумілі форми.

По-четверте, доведено, що метафори в англійськомовних романах про вампірів грають важливу роль у розкритті теми вампіризму, психології героїв та символіці історій. Вони додають сугестивності тексту, допомагаючи читачам краще розуміти та сприймати всі аспекти життя. Сугестивна функція метафори є однією з найбільш поширених у сучасних літературних текстах, оскільки дозволяє здійснити значний вплив на читача.

По-п'яте, виявлено мовленнєві іменинники, фонетичні засоби, стійкі вирази та фразеологізми, синтаксично-конструктивні повтори та доведено тезу про те, що вони виконують функцію навіювання в англійськомовних романах про вампірів. За допомогою метафор літератори можуть спонукати читачів відчувати страх, таємничість, розпач і навіть відчай перед неминучістю.

Мовленнєві іменники використовуються в англійськомовних романах переважно для опису природи, зовнішності та характеру вампірів. Однією з найвідоміших метафор в цьому жанрі є порівняння вампірів з хижакими або істотами ночі. Ця метафора наголошує на аспекті вампіризму, як насильницької, хижої сутності, яка полює на своїх жертв. Вампір визначається через образ тварин (*bat, wolf, lizard*) або містичну особистість (*the hideous*

appearance, anathema). Походження вампірів є благородним (наприклад, *brave races, leaders*). Обличчя вампіра описується як *perfectly bloodless, mask*, а очі вампіра визначаються за допомогою слів *demonic fury, polished tin, flames in a skull, demonic intelligence*.

Фонетичні засоби створюють неповторну атмосферу та реалізм у літературних творах, поглиблюючи розуміння і відчуття читачів. У проаналізованих рядках вампірських романів автори використовують різноманітні фонетичні засоби стилістики: асонанс, алітерацію, звукове наслідування при побудові метафоричних висловів. Фонетика дозволяє передавати глибину і виразність метафор, акустичні особливості мовлення героїв, а також створювати звукові образи, які роблять читача ближчим до подій та почуттів персонажів.

Стійкі вирази та фразеологізми відіграють важливу роль у втіленні та розкритті ключових тем і символів. Вони допомагають поглибити розуміння природи вампірів, їхніх стосунків зі світом і людьми, а також емоційного стану персонажів. Наприклад, *the blood is the life; no blood – no flou; the lion fell in love with the lamb*. Фразеологізми та стійкі вирази допомагають збільшити відчуття напруги, таємничості, інтимності, а також страху та надії, які властиві цьому жанру. Вони стають не тільки літературним оздобленням, але і ключовими засобами для розкриття сюжету та підсилення символіки вампірів у масовій культурі.

Синтаксично-конструктивні повтори найчастіше вживаються у монологіях вампірів та підкреслюють внутрішні конфлікти головних персонажів. Ці герої зазвичай переживають суперечності, і автори використовують подібні синтаксичні конструкції для підкреслення згаданих конфліктів. Це ілюструє фраза: *“I’m evil, evil as any vampire who ever lived”*. Синтаксичні повтори допомагають виділити особливі риси вампірів і зміцнити образ вампіра як могутніх істот.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аккурт В. Є. Теоретичні аспекти поняття сугестивності в лінгвістиці. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2019. Вип. № 28. URL: <https://shorturl.at/kwHJT> (дата звернення: 15.10.2023).
2. Вознюк Т. М. Параметри класифікації вивчення метафори (на прикладі поезій П. М. Перебийноса). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 10: Проблеми граматики і лексикології української мови: збірник наукових праць*. Київ, 2008. Вип. 4. С. 394-399. URL: <https://shorturl.at/vzFKM> (дата звернення: 15.10.2023).
3. Волянчук І. О. Мовна метафора та її функції у поетичних творах Івана Гнатюка: Зб. наук. праць. 2020. Вип. № 10. С. 204–12. URL: <https://shorturl.at/bmstE> (дата звернення: 12.02.2024).
4. Воробйова О. П. Когнітивна поетика: спектр проблематики і напрями досліджень. *Studia Philologica*. 2021. Вип № 14. С. 11–22. URL: <https://shorturl.at/MPQ09> (дата звернення: 12.02.2024).
5. Гризун А. П. Метафорика в сучасній українській сугестивній ліриці. *Вісник СумДУ. Сер. Філологія*. 2007. Вип. № 1. Том 1. URL: <https://shorturl.at/dpqDY> (дата звернення: 15.10.2023).
6. Гуцол С. Ю. Метафора як спосіб символічного вираження внутрішнього досвіду особистості. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Сер. Філософія. Психологія. Педагогіка. Збірник наукових праць. 2007. Вип. № 3 (21). – Ч. 1. С. 109–116. URL: <https://shorturl.at/aprD7> (дата звернення: 15.10.2023).
7. Жаботинська С. А. Семантика лінгвальних мереж у навчальному комбінаторному тезаурусі. *Studia Philologica. Філологічні студії*. 2019. № 13. С. 17–27. URL: <https://shorturl.at/iGK02> (дата звернення: 12.02.2024).
8. Космеда Т. А. «Лінгвіситика моди»: трендові національно марковані метафори (на матеріалі мови газети). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство*.

- Фольклористика. 2023. Вип. № 2(34). С. 77-81. URL: <https://shorturl.at/bAE05> (дата звернення: 12.02.2024).
9. Кочерга С. О., Вісич О.А. Літературознавча інтермедіальність: генеза і сучасні горизонти. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2023. 286 с. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8838/1/Kocherha_Visych.pdf#page=8 (дата звернення: 21.02.2024).
10. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник для студ. філол. спец. вузів. Київ: Академія, 1999. 288 с. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=15073> (дата звернення: 15.10.2023).
11. Лисенко О. М. Метафора як об'єкт наукових студій. *Лінгвістичні дослідження*. 2018. Вип. № 45. С. 22-29. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/229034878.pdf> (дата звернення: 15.10.2023).
12. Литвинко О. А. Метафоризація (на матеріалі англійської субмови насособудування). Зб. матеріал. Міжнар. наук. конф. «Науковий простір : актуальні питання, досягнення та інновації». Харків: 2020 р. С. 54-55. URL: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/9353/1/Литвинко%20Метафоризація%20термінів.pdf> (дата звернення: 15.10.2023).
13. Логвінова Д. В. Психологічні особливості прояву сугестивної поведінки в юнацькому віці. *Загальна психологія. Історія психології*. 2017. Вип. № 1413. С. 38. URL: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/5_2019/part_1/5-1_2019.pdf#page=38 (дата звернення: 15.10.2023).
14. Мацько Л. І. Стилїстика української мови : підручник / за ред. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Київ: Вища школа, 2003. 462 с. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=7116 (дата звернення: 15.10.2023).
15. Мельничук О. С. Види концептуальних метафор за Дж. Лакоффом та М. Джонсоном та їх роль у сучасному лінгвістичному дискурсі. «Чорноморські наукові студії» : матеріали VII Всеукр. мультидисциплінарної конф. Одеса. 2021 р. 268 с.

16. Ніконова В. Г. Концепт - концептуальний простір - картина світу: досвід поетико-когнітивного аналізу художнього тексту. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія: Філологія. 2012. Т. 5. Вип. № 2 С. 117-123. URL: <https://shorturl.at/lqDOU> (дата звернення: 12.02.2024).
17. Німенко О. А. Метафора у лінгвістичному аспекті: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції. Київ. 2014. С. 55-57. URL: <https://shorturl.at/sAGH0> (дата звернення: 15.10.2023).
18. Олексенко В. О. Текстотвірна роль метафори в організації образно-змістової структури роману «Сад Гетсиманський» Івана Багряного. *Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник*. Вип № 11. Херсон : Просвіта. 2015. С. 73-93. URL: <https://shorturl.at/hmTUX> (дата звернення: 15.10.2023).
19. Паршак К. Д., Калиновська Я. О.. Семантико-функційні характеристики концептуальної метафори в мові творів поетів-постмодерністів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2021. Вип. № 1(29). С. 24-26.
20. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля. Київ. 2008. – 712 с. ISBN 966-8791-16-9. URL: <https://shorturl.at/brwU0> (дата звернення: 12.02.2023).
21. Смущинська. І. В. Суб'єктивна модальність риторико-стилістичного рівня художнього тексту. *Вісник Запорізького державного університету*. Сер. Філологічні науки. 2000. Вип. № 1. С. 1-6. URL: <https://shorturl.at/fEOQ4> (дата звернення: 15.10.2023).
22. Ставчук Н. В. Концепт як базове поняття когнітивної лінгвістики. 2018. URL: <https://shorturl.at/bcnGU> (дата звернення: 15.10.2023).
23. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. /за заг. ред. Є. Д. Скулиша. 2-ге вид. Київ: ЗАТ «ВІПОЛ». 2011. 248 с. URL: <https://shorturl.at/GNU04> (дата звернення: 15.10.2023).

24. Сухова А. В. Метафора як основа естетичної цінності художнього тексту (на матеріалі англomовної новели). *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна*. Серія: Іноземна філологія. Methodика викладання іноземних мов. 2018. Вип. № 87. С. 129-135. URL: <https://shorturl.at/fUX08> (дата звернення: 15.10.2023).
25. Тупиця О. С. Метафора як засіб психологічної характеристики ліричного героя в поезії Миколи Вінграновського. *Психолінгвістика*. 2012. №. 10. С. 229-235. URL: <https://shorturl.at/GOT59> (дата звернення: 21.02.2024).
26. Фролова О. О. Концептуальна метафора як засіб вираження концепту організаційної ідентичності. *Східноєвропейський журнал психолінгвістики*. 2014. Вип. № 1. URL: <https://core.ac.uk/reader/153579720> (дата звернення: 15.02.2024).
27. Хрін І. В. Метафора в англійській мові. *Наука та освіта нового виміру*. Сер. Філологія. 2018. Вип. № 4 (182). URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Metaphor-in-English-I.-V.-Khrin.pdf> (дата звернення: 15.10.2023).
28. Чередник Л. А. Використання прийомів сугестії у сучасній рекламі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. Вип. № 1. С. 143-149. URL: <https://shorturl.at/yMVX4> (дата звернення: 15.10.2023).
29. Шаля О. І. Метафора як когнітивна модель у сучасному англomовному науковому дискурсі. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. 2008. Вип. № 2. С. 303-308. URL: <https://shorturl.at/zACEX> (дата звернення: 15.10.2023).
30. Шульженко Ю. М. Антропоцентричність когнітивних метафор у сучасній англomовній прозі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Т. 34 (73). 2023. Вип. № 3. URL: <https://shorturl.at/dstB2> (дата звернення: 21.02.2024).
31. Al-Hajaj J. Conceptual/Cognitive Metaphor Theory: Some Insights into Metaphorical Conceptual Mappings in Poetry. *Journal of Basra Researches for*

- Human Sciences*. Vol. 38/4, 2019. P. 83-104. URL: <https://shorturl.at/dkHK4> (date of access: 15.10.2023).
32. Aristotle. *Art of Rhetoric*/ trans. by J. H. Freese. Revised by Gisela Striker. Loeb Classical Library. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2020. URL: <https://shorturl.at/aortS> (date of access: 15.10.2023).
33. Barnden J. A. Varieties and directions of inter-domain influence in metaphor. *Metaphor and Symbol*. 2004. Vol.19 (1). P. 1-30. URL: <https://shorturl.at/emKW7> (date of access: 15.10.2023).
34. Black M. *Models and metaphors: Studies in language and philosophy*. Cornell University Press. 2019. URL: <https://shorturl.at/lHM46> (date of access: 11.02.2024).
35. Cicero. *Rhetorica ad Herennium De oratore III*. P. 158–162. URL: https://www.loebclassics.com/view/marcus_tullius_cicerorhetorica_ad_herennium/1954/pb_LCL403.231.xml (date of access: 15.10.2023).
36. Francisco José Ruiz de Mendoza Ibáñez & Lorena Pérez Hernández. The Contemporary Theory of Metaphor: Myths, Developments and Challenges, *Metaphor and Symbol*. 2011. P. 161-185. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10926488.2011.583189> (date of access: 15.10.2023).
37. Gibbs, R. W. *The Cambridge handbook of metaphor and thought*. Cambridge. 2008. UK: Cambridge University Press. URL: <https://shorturl.at/alqIN> (date of access: 15.10.2023).
38. H. A. Ossenfelder. *The Vampire*. 1748. URL: <https://shorturl.at/lpBTZ> (date of access: 12.02.2024).
39. Hills D. Metaphor. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Fall 2022 Edition / ed. Edward N. Zalta & Uri Nodelman. URL: <https://shorturl.at/rthLP> (date of access: 15.10.2023).
40. Humar M. Metaphors as models: Towards a typology of metaphor in ancient science. *HPLS* 43, 101. 2021. URL: <https://shorturl.at/dgvK0> (date of access: 15.10.2023).

41. Lakoff G., Johnson, M.. *Metaphors we live by*. University of Chicago Press. 1981. URL: <https://shorturl.at/osEF5> (date of access: 15.10.2023).
42. Liddell H. *The Vampire Bride*. 1833. URL: <https://shorturl.at/pvAGX> (date of access: 12.02.2023).
43. Maxwell J. C. *The Vampyre*. 1831. Edinburgh. URL: <https://shorturl.at/fhsFN>(date of access: 12.02.2023).
44. *Metaphor I: A Brief History of Metaphors in Cognitive Science*. 2006. URL: <https://scienceblogs.com/mixingmemory/2006/07/14/metaphor-i-a-brief-history-of> (date of access: 15.10.2023).
45. *Metaphor. Definition, Examples, Types, Function, Poems, Characteristics*. URL: <https://www.eng-literature.com/2020/11/metaphor-definition-examples-types-poems.html> (date of access: 15.10.2023).
46. Nguen V. *Structural, Orientational, Ontological Conceptual Metaphors and Implications for Language Teaching*. 2015. Ho Chi Minh City Open University Journal of Science. Social Sciences. P. 67-71. URL: <https://shorturl.at/cfGWZ> (date of access: 15.10.2023).
47. Nordquist R.. *What Is an Orientational Metaphor?* 2023. URL: <https://www.thoughtco.com/what-is-an-orientational-metaphor-1691362> (date of access: 15.10.2023).
48. Nuccorini S. *The treatment of metaphorical and idiomatic expressions in learners' dictionaries* //M. Snell-Hornby (ed.). – 1988. – C. 149-160. URL: <https://shorturl.at/OSY26> (date of access: 11.02.2024).
49. Nussbaumer J. 2014. *The Vampire in Literature: A Comparison of Bram Stoker's Dracula and Anne Rice's Interview with the Vampire: Anchor*. Hamburg. URL: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie,ip,uid&db=nlebk&AN=773170&site=eds-live>(date of access: 15.10.2023).
50. O'Donoghue J. *Metaphor*. In: *The Relevance of Metaphor*. Palgrave Macmillan, Cham. 2021. URL: <https://shorturl.at/hqsR7> (date of access: 15.10.2023).
51. Portuese L., & Pallavidini, M. *Researching Metaphor in the Ancient Near East: An Introduction*. In L. Portuese & M. Pallavidini (Eds.), *Researching Metaphor in the*

- Ancient Near East. Harrassowitz Verlag. 2020. P. 1–14. URL: <https://shorturl.at/tDJT6> (date of access: 15.10.2023).
52. Quintilian. With An English Translation. Harold Edgeworth Butler. Cambridge. Cambridge, Mass., Harvard University Press. London. 1922. URL: <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:abo:phi,1002,0018:6:8> (date of access: 15.10.2023).
53. Ritchie L.D. Conceptual Metaphor Theory. In: Context and Connection in Metaphor. Palgrave Macmillan, London. 2006. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230286825_3 (date of access: 15.10.2023).
54. Stambovsky P. Metaphor and Historical Understanding. History and Theory. 1988. T. 27, № 2. P. 125. URL: <https://doi.org/10.2307/2505137> (date of access: 15.10.2023).
55. Trčková D. Representation of Natural Catastrophes in Newspaper Discourse. 2014. URL: https://digilib.phil.muni.cz/_flysystem/fedora/pdf/133020.pdf (date of access: 15.10.2023).
56. White D. G. Dracula's Family Tree: Demonology, Taxonomy, and Orientalist Influences in Bram Stoker's Iconic. *Gothic Studies*. 2021: Edinburgh University Press. URL: <https://www.eupublishing.com/doi/abs/10.3366/gothic.2021.0106> (date of access: 15.10.2023).
57. Yemelianova O. Suggestive function of metaphor in the modern English advertising discourse / O. Yemelianova, V. Kucheriavenko // *Науковий вісник Чернівецького університету*. Серія: Германська філологія. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. Вип. 823. С. 79-84. URL: <https://shorturl.at/cfCI6> (дата звернення: 21.02.2024).
58. Zhang J. Cognitive Function of Conceptual Metaphor in Network Catchwords. 2020. URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/sseer-20/125942780> (date of access: 15.10.2023).

СПИСОК ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

59. Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана: енциклопедія. Київ. 2004. С. 824.
URL: <https://archive.org/details/UkrMovEnts> (дата звернення: 15.10.2023).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

60. Meyer S. Twilight. Twilight Saga. 2007. URL: <https://archive.org/details/twilight-saga/Book%201%20-%20Twilight/page/148/mode/2up> (date of access: 15.10.2023).
61. Matheson R. I am Legend. Macmillan, 2007. URL: https://thefreeonlinenovel.com/con/i-am-legend_page-2 (date of access: 15.10.2023).
62. Preskett T. Varney the Vampire or the Feast of Blood. Project Gutenberg. 2006. URL: <https://shorturl.at/jvRU9> (date of access: 15.10.2023).
63. Stoker B. Dracula / ed. Hayes Barton Press, 1904. URL: <https://archive.org/details/dracula-bram-stoker/page/n23/mode/2up?view=theater> (date of access: 15.10.2023).
64. Rice A. Interview with the Vampire (The Vampire Chronicles, #1) 1976. URL: <https://www.readanybook.com/online/565454> (date of access: 15.10.2023).

ДОДАТОК А

Порівняльна таблиця лексико-семантичних одиниць сугестивності

<p>“Dracula” by Bram Stoker</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “I feared” 1. “One of the wildest and least known” portions of Europe” 2. “Conquered the country” 3. “Superstition” 4. “The dark side of twilight” 5. “Terrible havoc” 6. “Anxiously” 7. “Frightened sort of way” 8. “A hysterical way” 9. “Disstress” 10. “As gravely as I could” 11. “Idolatrous” 12. “Ghostly traditions” 13. “Pityingly” 14. “Satan” 15. “Witch” 16. “Werewolf” 17. “Sorrowful” 18. “Ghostly fears” 19. “Troop” 20. “Endless way” 21. “Dark mistiness the gloom” 22. “Fierce” 23. “Fear means movements” 24. “Oppressive sense of thunder” 25. “Blackness” 26. “Disappointment” 27. “Sharp-looking teeth” 28. “A hard looking mouth” 29. “Frightened” 30. “Feared” 31. “Agonized wailing” 32. “Fear” 33. “A sharper howling” 34. “Madly” 35. “Trembled” 36. “Howling” 37. “Ghostly flicker” 38. “Howling of the wolves” 39. “Awful” 40. “Deceived eyes” 41. “Tremble worse” 42. “Grim silence” 	<p>“Interview with vampire” by Ann Rice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Anxious to hear” 2. “The overhead cord” 3. “Speechless” 4. “Inanimate as a statue” 5. “Vampire’s flesh” 6. “Painful sat” 7. “Motionless” 8. “Contemptuous dismissal” 9. “Vicious egotism” 10. “Bitterly shocked” 11. “Miserable” 12. “Ghost on the gallery” 13. “Maniacs” 14. “Devil” 15. “Madness” 16. “He is exorcised” 17. “Burned with an incandescence” 18. “Deafening” 19. “A squeamishness” 20. “Horror of death the state of” 21. “Desperation” 22. “Suffer” 23. “An infallible instinct” 24. “My deathbed” 25. “Self-destruction” 26. “Nausea” 27. “Enormous, lined with pain” 28. “Cowardice and fatuousness” 29. “Helpless” 30. “Preternatural timing” 31. “Power to kill me” 32. “Drained of blood” 33. “Fear was diminishing as rapidly” 34. “Unusual feeling of exhaustion” 35. “Hypnotized by the quivering of his lip” 36. “Bullshit” 37. “Trembling so badly” 38. “A mortuary” 39. “He began shouting” 40. “Moved nervously to get it”. 41. “Enough fear” 42. “Tingling and itching all over” 43. “The death of my bod”
---	--

43. "Terrible in the grim silence"44. "Scream"45. "A sort of paralysis"46. "Looked helplessly round with eyes"47. "Shouted"48. "A dreadful fear"49. "Iron nails"50. "Prodigious strength"51. "Stood like a statue"52. "Grating nose"53. "Struggling"54. "Hand of a dead"55. "A heavy step"56. "A hollow roar up"57. "Stormy"	

SUMMARY

Thesis - 74 pages, 64 sources.

The object of the study is metaphor in English-language vampire novels.

The research objective is to actualize the suggestive function of metaphor as an instrument of cognitive influence in English-language vampire novels.

Theoretical and methodological foundations: the key provisions of the metaphor theory were developed by J. Lakoff and M. Johnson. The modern scientific paradigm of metaphor considers metaphor as a phenomenon of cognitive linguistics. Important issues related to the nature of metaphor have been developed by Ukrainian scholars: V. Akkurt, T. Voznyuk, A. Hryzun, S. Hutsol, M. Kochergan, I. Smushchynska, A. Sukhova, D. Logvinova, O. Lysenko, O. Lytvynko, O. Melnychuk, O. Nimenko and others.

Results: the study confirms the hypothesis that metaphor can be not only an artistic means, but also a powerful cognitive tool of influence, while the modern vision of metaphor is based on the performance of the suggestive function of metaphor. The analysis of English-language vampire novels has shown the versatility of metaphor manifestations through linguistic nouns, phonetic means, stable expressions and phraseological units, syntactic and constructive repetitions. It has been established that the suggestive function of metaphor in vampire novels is aimed at inspiring horror and a sense of helplessness in readers in a mystical atmosphere. Some of the results were presented at the International Scientific and Practical Conference «Literature, Psychology, Pedagogy in the Framework of Interaction» in Horlivka Institute of Foreign Languages of Donbas State Pedagogical University on 09.11.2023 (Dnipro); III All-Ukrainian Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students «Interdisciplinary Research of Science of the XXI Century» on 01.12.2023 (Kyiv).

Keywords: metaphors, suggestion, novels, vampires, syntax, phonetics, lexical and semantic repetitions, phraseology, stable expressions.

Декларація

академічної доброчесності здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Дем'янченко Анастасія Сергіївна студентка 2 курсу магістратури, заочної форми навчання, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма «Мова і література (англійська)», адреса електронної пошти anastasia2309999@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Актуалізація сугестивної функції метафори в англійськомовних романах про вампірів»;

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.